

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Kateřina Stošková
Domácí násilí v přestupkovém řízení

Bakalářská práce

Olomouc 2017

Prohlašuji, že jsem Bakalářskou práci na téma Domácí násilí v přestupkovém řízení vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci 30. 3. 2017

Podpis:

Poděkování

Děkuji JUDr. Lucii Madleňákové, Ph.D. za odborné vedení práce a za poskytnutí cenných rad, které mi pomohly ke vzniku této práce. Dále bych chtěla poděkovat Bc. Benkové za to, že mi poskytla odbornou praxi na přestupkovém oddělení Magistrátu města Opavy, a tak mi umožnila seznámit se s problematikou domácího násilí i z praktického hlediska.

Obsah

Seznam zkratk.....	6
Úvod.....	7
1 Vymezení základních pojmů	9
1.1 Pojem přestupek	9
1.2 Důležité znaky přestupků	10
1.3 Občanské soužití.....	12
1.4 Osoba blízká	12
1.5 Domácí násilí.....	13
2 Charakteristika správně právní ochrany před domácím násilím	14
2.1 Přestupky proti občanskému soužití	14
2.2 Přestupky proti občanskému soužití ve znění účinném od 1. 10. 2016	15
2.2.1 Přestupek podle § 49 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona	16
2.2.2 Přestupek podle § 49 odst. 1 písm. b) přestupkového zákona	17
2.2.3 Přestupky podle § 49 odst. 2 písm. a), b), c), d) přestupkového zákona	17
2.3 Statistické údaje MSK k přestupkům proti občanskému soužití spáchanými mezi osobami blízkými.....	19
2.4 Přestupky proti občanskému soužití podle zákona č. 251/2016 Sb.....	19
2.5 Jiné přestupky.....	21
3 Policie jako orgán činný v přestupkovém řízení	22
3.1 Vykázání osoby.....	23
4 Řízení u přestupků proti občanskému soužití mezi osobami blízkými.....	25
4.1 Příslušnost k řízení o přestupcích	25
4.2 Podání vysvětlení	26
4.3 Zahájení řízení.....	27
4.3.1 Návrhové přestupky podle nového zákona	28
4.4 Účastníci řízení	29

4.5 Ústní jednání.....	30
4.6 Důkazní materiály	32
4.7 Závěrečné části řízení.....	33
4.8 Náklady řízení	34
5 Jiné formy ochrany před domácím násilím	36
Závěr	38
Zdroje.....	39
Přílohy	42
Anotace.....	55
Klíčová slova	55
Annotation	56
Key words.....	56

Seznam zkratek

Atd. – a tak dále

Sb. – Sbírka zákonů

DN- domácí násilí

OSZ- Okresní státní zastupitelství

OSPOD- Orgán sociálně-právní ochrany dětí

ČR- Česká republika

MSK- Moravskoslezský kraj

Úvod

Domácí násilí je úmyslné jednání, ke kterému dochází mezi osobami blízkými zpravidla v soukromí. Problematika domácího násilí je velmi široká, jelikož se může projevovat hned několika způsoby. Domácí násilí v přestupkovém řízení jsem si zvolila ke zpracování, jelikož mě tato problematika velmi zajímala, a také z toho důvodu, že jsem v minulosti navštívila přestupkové oddělení Magistrátu města Opavy, kde jsem měla možnost se seznámit se zmíněnou problematikou a následně mi bylo nabídnuto využít možnosti odborné praxe se zaměřením na případy domácího násilí.

V průběhu samotné praxe jsem se mohla seznámit s konkrétními případy, které byly projednány přestupkovým oddělením v Opavě. Vedoucí přestupkového oddělení paní Bc. Benková mi umožnila praktický náhled na problematiku domácího násilí a současně mi poskytla podklady pro lepší porozumění přestupkům proti občanskému soužití se znaky domácího násilí. Odborná praxe pro mě byla obrovským přínosem a jednotlivé poznatky budu zdůrazňovat v jednotlivých částech mé práce.

Sekundárním důvodem pro výběr daného tématu je, že od 1. 7. 2017 nabude účinnosti nový zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a současně s ním zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích což mi umožní přiblížit změny, které se dotknou přestupků posuzovaných jako domácí násilí.

K problematice domácího násilí v přestupkovém řízení jsem měla možnost najít velké množství různorodých zdrojů. Jelikož má práce byla zpracována v první polovině roku 2017, mým hlavním zdrojem je zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích. Avšak jak jsem již zmiňovala výše, od 1. 7. 2017 nebude účinnosti zcela nový zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a také zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích proto při zpracování Bakalářské práce využiji i tyto zákony a pro lepší rozbor změn, využiji taktéž důvodovou zprávu k nim. Dalšími zdroji, které mi pomohly při zpracování práce, byly monografické knihy o přestupcích, které obsahovaly podrobný rozbor dané problematiky. Přínosem pro práci mi také byly internetové zdroje a judikatura.

Ve své práci se snažím si odpovědět na výzkumné otázky. Které přestupky se mohou projevovat jako činy se znaky domácího násilí a jestli existuje možnost jiné ochrany pro osoby postižené násilím v domácnosti. Práce je spíše teoretického charakteru, kdy rozebírám jednotlivé skutkové podstaty přestupků se znaky domácího násilí a současně s tím i jiné možnosti ochrany. Pro lepší porozumění doplňuji teoretické části mé práce o praktické poznatky získané na odborné praxi.

Hlavním cílem mé práce je tedy vysvětlení správně-právní ochrany před domácím násilím, ale také, i seznámení se s postavením policejních orgánů při ochraně obětí domácího násilí. Současně bych se chtěla ve své práci zabírat i hranicí mezi spácháním trestného činu a přestupku, a to u případů se znaky domácího násilí.

První kapitola je zaměřena na vysvětlení základních pojmů podstatných pro pochopení následujících částí práce. Druhá kapitola pojednává o správně-právní ochraně před domácím násilím. Zde přiblížím jednotlivé skutkové podstaty § 49 zákon č. 200/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů týkající se jednotlivých projevů domácího násilí. Třetí kapitola je zaměřena na postup policejních orgánů při ochraně před domácím násilím a zhodnocení účinnosti institutu vykázání. Následující kapitola pojednává o samotném procesním řízení od zahájení až po ukončení řízení. Na závěr, v poslední kapitole přiblížuji i jiné možnosti ochrany v podobě neziskových organizací, poskytujících pomoc obětem domácího násilí. V každé kapitole zdůrazním, zda se dané problematiky nějakou dotknou změny, které přinesou zákony účinné od 1.7. 2017.

1 Vymezení základních pojmů

V této úvodní kapitole bych chtěla pro lepší orientaci v dané problematice vymezit základní pojmy týkající se domácího násilí v přestupkovém řízení.

1.1 Pojem přestupek

Přestupky patří mezi jedinou kategorii správních deliktů, o nichž lze říci, že byly v určitém rozsahu kodifikovány. Legální definici pojmu přestupek nalezneme v § 2 č. 200/1990 Sb., Zákona o přestupcích ve znění pozdějších předpisů (dále jen „přestupkový zákon“). „Přestupek je zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů nebo o trestný čin.“¹ Fyzická osoba je tedy odpovědná za přestupek, pokud jí lze prokázat zaviněné jednání a jsou-li znaky tohoto přestupku uvedeny v přestupkovém nebo jiném zákoně. Jiným zákonem se myslí zvláštní zákon, který obsahuje jednotlivé přestupky.²

„Přestupkem není jednání, jímž někdo odvrací a) přiměřeným způsobem přímo hrozící nebo trvající útok na zájem chráněný zákonem, nebo b) nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému zákonem, jestliže tímto jednáním nebyl způsoben zřejmě stejný závažný následek než ten, který hrozil, a toto nebezpečí nebylo možno v dané situaci odvrátit jinak.“³ Druhou část legální definice přestupku bych nazvala jako takzvaný protipól té první, jelikož se jedná o negativní vymezení, a to z důvodu, že přestupkem nemůžeme považovat jiný správní delikt, postižitelný podle zvláštních zákonů, a taktéž jím nemůže být trestný čin.⁴

Výše zmíněnou definicí se lze řídit pouze do konce června roku 2017, protože od 1. července toho roku nabývá účinnosti zcela nová právní úprava přestupků, a to zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich“). Oproti současné právní úpravě přestupkového zákona bude ta nová mnohem komplexnější a modernější.⁵ Pro úplnost považuji tedy za vhodné zmínit i legální definici podle zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, která zní takto: „Přestupek je společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně

¹ Zákon č. 200/1990 Sb., Zákon o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů § 2 odst. 1

² HORZINKOVÁ, Eva, KUČEROVÁ, Helena. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. 3. vydání. Praha: Leges, 2016, s. 21.

³ Zákon č. 200/1990 Sb., Zákon o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů § 2 odst. 2

⁴ MATES, Pavel a kol. *Základy správního práva trestního*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 54.

⁵ CHALUPOVÁ, Tereza. *Nový přestupkový zákon* [online]. Právní prostor, 25. října 2016. Dostupné na <<http://www.pravniprostor.cz/clanky/spravni-pravo/novy-prestupkovy-zakon>>.

označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin.“⁶ Nová úprava se snaží o vytvoření jednotného pojmu přestupek, jelikož dojde ke sjednocení právní úpravy odpovědnosti za správní delikty fyzických, právnických a podnikajících osob do jednoho předpisu.⁷

1.2 Důležité znaky přestupků

Každý správní delikt, a tedy i přestupek, musí být tvořen jednotlivými pojmovými znaky. Jednání porušující nebo ohrožující zájem společnosti lze považovat za vyjádření materiálního znaku přestupku. Pro odlišení, zda se jedná o trestný čin či přestupek, je podstatné určit stupeň porušení a ohrožení zájmu, tedy stupeň společenské škodlivosti.⁸

Formálními znaky přestupku jsou obecné zákonné znaky, které jsou společné pro všechny, jako je například věk a přičetnost pachatele. Dalšími formálními znaky jsou znaky skutkové podstaty přestupku, které jednotlivé přestupky odlišují a charakterizují. Za přestupek lze tedy považovat jednání, které naplňuje jak obecné znaky, tak znaky skutkové podstaty.⁹

Jednotlivé přestupky lze od sebe odlišit díky takzvaným typovým znakům, mezi které se řadí objekt, objektivní stránka, subjekt, subjektivní stránka.¹⁰ Aby mohlo dojít k postihu za přestupek, je třeba, aby byly naplněny formální i materiální znaky vždy současně. Pachatelem je tedy pouze fyzická osoba, která při svém jednání uskutečnila všechny znaky přestupku a v době spáchání činu byla starší patnácti let a přičetná.¹¹

Z názvu přestupků § 49 přestupkového zákona lze usoudit, že objektem těchto přestupků je občanské soužití.¹² Dalšími objekty skutkové podstaty může být pak zájem na ochraně cti nebo ochraně lidského zdraví.¹³

Objektivní stránka přestupků je charakterizována jednáním, následkem a příčinnou souvislostí mezi nimi. Jednání je projev vůle pachatele, následek chápeme jako porušení, či ohrožení objektu přestupku. Nesmí být opomenuto to, že mezi jednáním pachatele

⁶ Zákon č. 250/2016 Sb., Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich § 5

⁷ MLSNA, Petr. *Reforma přestupkového práva- základní východiska, cíle a očekávání* [online]. Právní prostor, 3. červen 2016. Dostupné na < <http://www.pravniprostor.cz/clanky/spravni-pravo/reforma-prestupkoveho-prava-zakladni-vychodiska-cile-a-ocekavani> >

⁸ PRAŠKOVÁ, Helena. *Základy odpovědnosti za správní delikty*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 148.

⁹ HORZINKOVÁ, Eva, KUČEROVÁ, Helena. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. 3. vydání. Praha: Leges, 2016, s. 22.

¹⁰ Tamtéž

¹¹ HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo. Obecná část*. 8. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012,

¹² HORZINKOVÁ, Eva, KUČEROVÁ, Helena. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. 3. vydání. Praha: Leges, 2016, s. 272.

¹³ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o přestupcích a přestupkovém řízení. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 255.

a následkem přestupku musí být příčinná souvislost.¹⁴ Spáchat přestupek může i osoba, která byla nepříčetná nebo nedovršila věk patnácti let, ale odpovědnost za přestupek nese jen taková osoba, která byla v době spáchání přestupku starší patnácti let a příčetná. Jednání je možno projevovat konáním nebo opomenutím. Druhým obligatorním znakem objektivní stránky je následek. K následku dochází porušením nebo ohrožením objektu přestupku. Aby mohla být určitá osoba odpovědná za přestupek, musí být jisté, že svým jednáním přestupek skutečně způsobila.¹⁵

Subjektem skutkové podstaty přestupku je pachatel. Subjektem může být výlučně osoba, která svým jednáním splnila všechny znaky správního deliktu. Za přestupek může být odpovědná pouze fyzická osoba, která má delikttní způsobilost.¹⁶ V přestupkovém zákoně dále platí ustanovení týkající se mladistvých, podle kterého osoby, které dostáhly věku patnáct let, ale nedosáhly věku osmnácti let, jsou označovány jako tzv. mladiství a na ně se dle zákona vztahují určité výjimky, například v ukládání sankcí.¹⁷

Avšak zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich nám bude pojem pachatele přestupku mírně rozšiřovat, a to o fyzickou osobu, kterou lze považovat za organizátora přestupku, či o osobu návodce nebo pomocníka. Tyto osoby mohou být odpovědné za přestupek jen tehdy, jestliže to stanoví zákon. Dále dojde ke změně týkající se fyzických osob mladších patnácti let. Od stávající úpravy přestupkového zákona se ta nová bude odlišovat u mladistvých tak, že dle § 14 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich je odpovědný zákonný zástupce nebo opatrovník v případě, že zákon ke spáchání přestupku vyžaduje zvláštní vlastnost, způsobilost nebo postavení pachatele.¹⁸

Znakem subjektivní stránky přestupku je zavinění. Z § 3 přestupkového zákona vyplývá, že k odpovědnosti za přestupek postačí zavinění z nedbalosti, nestanoví-li zákon, že je třeba úmyslného zavinění. Pro ukládání a vyměřování sankcí je významné určit stupně zavinění. U přestupků, kde došlo k jednání úmyslnému nebo nedbalostnímu, zkoumáme, zda byl úmysl přímý nebo nepřímý a nedbalost vědomá či nevědomá.

Podle § 2 přestupkového zákona je přestupek zaviněné jednání, z čehož vyplývá, že bez zavinění není přestupku. „Zavinění, které můžeme definovat jako vnitřní psychický vztah pachatele přestupku k protiprávnímu jednání jeho následku, je subjektivním předpokladem

¹⁴ BOHDALO, David a kol. *Správní trestání z hlediska praxe a judikatury*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 38.

¹⁵ HORZINKOVÁ, Eva, KUČEROVÁ, Helena. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. 3. vydání. Praha: Leges, 2016, s. 25.

¹⁶ JEMELKA, Luboš. VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o přestupcích a přestupkovém řízení. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 8.

¹⁷ Zákon č. 200/1990 Sb., Zákon o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů § 19 odst. 1

¹⁸ Zákon č. 250/2016 Sb., Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich § 14

správně právní odpovědnosti.“¹⁹ Důvodem, proč to zmiňuji je skutečnost, že zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich už výslovné označení přestupku za zaviněné jednání ze své legální definice vypouští. Avšak, i nadále se bude požadovat k odpovědnosti fyzických osob za přestupek jejich zavinění.²⁰

1.3 Občanské soužití

Pojem občanského soužití nemá svoji legální definici a jeho obsah je tedy třeba si odvodit z § 49 přestupkového zákona, kde se tento pojem použije pro označení jedné z kategorií přestupků.²¹ Občanské soužití je možno vymezit „jako souhrn pravidel chování, jejichž zachován nad rámec právních norem je podle obecného názoru a přesvědčení nutnou podmínkou klidného a spořádaného soužití občanů v daném místě, čase i situaci.“²²

O narušení občanského soužití se jedná tehdy, dojde-li k jednání určité intenzity a svou intenzitou bude odpovídat hrubému jednání. Za hrubé jednání lze považovat takové jednání, které narušuje občanské soužití tak výrazně, že překračuje rámec nevhodnosti. Hrubým jednáním narušujícím občanské soužití je například pomlouvání, vydírání nebo vyhrožování újmou na zdraví, nejedná-li se o trestný čin.²³ Podrobněji se danou problematikou budu zabývat v následujících kapitolách.

1.4 Osoba blízká

Pojem osoba blízká je důležité zmínit, protože se s tímto pojmem setkáme blíže u přestupků proti občanskému soužití. Pokud dojde k násilí mezi osobami blízkými, které bude následně projednáváno v přestupkovém řízení, je právě na poškozené osobě nebo na zákonném zástupci nezletilé osoby či opatrovníkovi, aby zahájili řízení.²⁴

Pojem osoba blízká byl vymezen v § 68 odst. 4 přestupkového zákona, avšak novela přestupkového zákona č. 204/2015 Sb., (dále jen „novela přestupkového zákona“) pojem osoba blízká vypouští a jelikož nebyla nahrazena jinou definicí, je třeba vycházet z obecných předpisů. Původní definice osoby blízké vymezená v § 68 odst. 4 přestupkového zákona zněla: „Osobou blízkou se rozumí příbuzný v pokolení přímém, osvojitel, osvojenec,

¹⁹ JEMELKA, Luboš. VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o přestupcích a přestupkovém řízení. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 5.

²⁰ Zákon č. 250/2016 Sb., Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich § 15 odst. 1

²¹ ČERNÝ, Zdeněk a kol. *Přestupkové právo. Komentář k zákonu o přestupcích včetně textu souvisejících předpisů*. Praha: Linde Praha, 2009, s. 125.

²² ČERNÝ, Zdeněk a kol. *Přestupkové právo. Komentář k zákonu o přestupcích včetně textu souvisejících předpisů*. Praha: Linde Praha, 2009, s. 125.

²³ Tamtéž s. 126.

²⁴ JEMELKA, Luboš. VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o přestupcích a přestupkovém řízení. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 327.

sourozenec, manžel a partner. Jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sobě navzájem blízké jen tehdy, kdyby újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá právem pocítovala jako újmu vlastní.“²⁵

Obdobnou definici však nalezneme i v trestním zákoníku pod § 125 nebo v občanském zákoníku, konkrétně v § 22. Správní řád v souvislosti například s odmítnutím podání svědecké výpovědi odkazuje na definici danou právě novým občanským zákoníkem.²⁶ „Osoba blízká je příbuzný v řadě přímé, sourozenec a manžel nebo partner podle jiného zákona upravujícího registrované partnerství (dále jen „partner“); jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sobě navzájem blízké, pokud by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pocítovala jako újmu vlastní. Má se za to, že osobami blízkými jsou i osoby sešvagřené nebo osoby, které spolu trvale žijí.“²⁷

1.5 Domácí násilí

V žádné literatuře nenalezneme přesnou definici domácího násilí. Obecně lze za domácí násilí považovat jednání, kdy dochází k fyzickému, psychickému, ekonomickému, sociálnímu a sexuálnímu násilí mezi osobami blízkými. Jedním ze znaků domácího násilí je jeho opakovanost a to, že se intenzita násilí stupňuje. Z počátku se násilí projevuje formou urážek a psychického týrání, ze kterého se postupem času může vyvinout útok ohrožující zdraví a život.²⁸

Psychické násilí se může projevovat formou urážek, ničení věcí, zpochybňování duševního zdraví, vyhrožování nebo vydírání. Psychické násilí se může vystupňovat až k fyzickému napadení, například formou facek, kopání, škrcení a jinými způsoby bití. Další formou domácího násilí může být i násilí sociální. Sociální násilí se projevuje izolací od příbuzných a přátel nebo zákazem využívání mobilů nebo emailů na kontakt s okolním světem. V neposlední řadě může dojít i k ekonomickému násilí, například zamezením přístupu k financím.²⁹

²⁵ HORZINKOVÁ, Eva, KUČEROVÁ, Helena. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. 3. vydání. Praha: Leges, 2016, s. 390.

²⁶ HORZINKOVÁ, Eva, KUČEROVÁ, Helena. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. 3. vydání. Praha: Leges, 2016, s. 396.

²⁷ Zákon č. 89/2014 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů § 22 odst. 1

²⁸ EXPERTNÍ ALIANCE PROTI DOMÁCÍMU NÁSILÍ. *Domácí násilí* [online]. Domácínásilí.cz. Dostupné na < <http://www.domacinasili.cz/domaci-nasili/> >

²⁹ Tamtéž

2 Charakteristika správně právní ochrany před domácím násilím

Domácí násilí je závažné jednání, ke kterému dochází mezi osobami blízkými. Jak již bylo zmíněno v předchozí kapitole, mezi hlavní projevy domácího násilí lze zařadit psychické, fyzické a sexuální napadení. Tyto formy domácího násilí se mohou vystupňovat až v ublížení na zdraví. Trestní zákoník definuje pojem ublížení na zdraví v § 122 takto: „Ublížením na zdraví se rozumí takový stav záležející v poruše zdraví nebo jiném onemocnění, který porušením normálních tělesných nebo duševních funkcí znesnadňuje, nikoli jen po krátkou dobu, obvyklý způsob života poškozeného a který vyžaduje lékařského ošetření.“³⁰

Přestupkem je tedy drobné ublížení na zdraví, kdy stupeň nebezpečnosti tohoto činu je pro společnost nepatrná. Hranice mezi trestným činem a přestupkem není nijak pevně vymezena, je však stanovená soudní judikaturou, ze které se při posuzování vychází.³¹ „Aby mohlo dojít k naplnění skutkové podstaty trestného činu ublížení na zdraví, je zpravidla třeba, aby porucha zdraví nebo jiné onemocnění, znesnadňující porušením normálních tělesných nebo duševních funkcí obvyklý způsob života poškozeného, trvaly alespoň sedm dní. V opačném případě přichází v úvahu postih právě za přestupek.“³²

Ublížení na zdraví je pojmem právním, což znamená, že rozhodování o něm nenáleží lékařům, ale v případě přestupkového řízení správnímu orgánu a v případě trestného činu orgánu činným v trestním řízení. Zda došlo k ublížení na zdraví a naplnění skutkové podstaty přestupku, posuzuje správní orgán individuálně v každém konkrétním případě.³³

2.1 Přestupky proti občanskému soužití

Ze samotného názvu přestupků upravených tímto ustanovením lze odvodit, že hlavním objektem těchto přestupků je občanské soužití. Jeho narušení představuje obligatorní znak všech skutkových podstat.³⁴ I když § 49 přestupkového zákona chrání občanské soužití jako celek, na problematiku domácího násilí se vztahují jen určitá ustanovení.³⁵ Narušení občanského soužití je trestáno, pokud dojde k negativnímu zásahu určité intenzity a k jednání,

³⁰ Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů § 122 odst. 1

³¹ ČERNÝ, Zdeněk, ŠLAUF, Václav, TAUBER, Milan. *Přestupkové právo. Komentář k zákonu o přestupcích včetně textu souvisejících předpisů*. 16. vydání. Praha: Linde, 2009, s. 125.

³² HORZINKOVÁ, Eva, KUČEROVÁ, Helena. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. 3. vydání. Praha: Leges, 2016, s. 275.

³³ HORZINKOVÁ, Eva, KUČEROVÁ, Helena. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. 3. vydání. Praha: Leges, 2016, s. 274-275.

³⁴ HORZINKOVÁ, Eva, KUČEROVÁ, Helena. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. 3. vydání. Praha: Leges, 2016, s. 272.

³⁵ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o přestupcích a přestupkovém řízení. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 255.

kteře vykazuje znaky jednání, obsažené v demonstrativním výčtu jednotlivých ustanovení § 49 přestupkového zákona nebo v judikatuře.³⁶

2.2 Přestupky proti občanskému soužití ve znění účinném od 1. 10. 2016

V oblasti přestupkového práva došlo k určitým, avšak zcela zásadním změnám, a to novelou přestupkového zákona. Některé tyto změny se lehce dotkly i konkrétně § 49 přestupkového zákona. Přestupky spáchané před datem účinnosti této novely budou posuzovány stále podle úpravy před výše zmíněnou novelou přestupkového zákona nicméně všechny přestupky spáchané po 1. 10. 2016 už budou posuzovány a trestány podle novelizovaného přestupkového zákona.³⁷

U přestupků proti občanskému soužití došlo k mírné změně v systematizaci textu u jednotlivých skutkových podstat. Novela přestupkového zákona zavádí přesnější legislativně technické rozčlenění, aby bylo možné jednotlivé skutky evidovat odděleně. Další změnou, kterou přinese novela přestupkového zákona, je zvýšení horní hranice pokuty v případě opakovaného spáchání přestupku.³⁸

Neméně významnou změnou je i to, že nově budou muset být přestupky § 49 přestupkového zákona po splnění zákonných podmínek zapisovány do evidence přestupků způsobem předpokládaným podle § 88 přestupkového zákona.³⁹ Údaje do evidence přestupků zapisuje správní orgán, který rozhodne v posledním stupni. Zápis probíhá prostřednictvím elektronického formuláře, jehož podoba je zveřejněna Rejstříkem trestů způsobem umožňujícím dálkový přístup, nebo prostřednictvím elektronické aplikace přístupné způsobem umožňujícím dálkový přístup. Zápis do evidence se provede nejpozději do pěti pracovních dnů od nabytí právní moci rozhodnutí o přestupku nebo ode dne, kdy správní orgán obdržel podklad pro provedení zápisu.⁴⁰ Evidence přestupků je přínosem pro přesnou evidenci za účelem ukládání sankcí v případě recidivy. Byl-li totiž přestupek spáchan opakovaně, zvyšuje se horní hranice pokuty.⁴¹

Přestupku proti občanskému soužití v oblasti problematiky domácího násilí se po novelizaci přestupkového zákona může dopustit ten, kdo jinému ublíží na cti, nebo ho

³⁶ HORZINKOVÁ, Eva, KUČEROVÁ, Helena. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. 3. vydání. Praha: Leges, s. 272.

³⁷ STRAKOŠ, Jan. Zákon o přestupcích po novele-vybrané problémy (I.). *Správní právo*, 2016, roč. 49, č. 1, s. 1-12.

³⁸ POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČR. *Důvodová zpráva zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich* [online]. psp.cz. Dostupné na < <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=555&CT1=0> >.

³⁹ Tamtéž

⁴⁰ Zákon č. 200/1990 Sb., Zákon o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů § 88

⁴¹ HORZINKOVÁ, Eva, KUČEROVÁ, Helena. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. 3. vydání. Praha: Leges, 2016, s. 279.

vydá v posměch, nebo jinému ublíží na zdraví. Podle odstavce 2 § 49 přestupkového zákona se dále přestupku může dopustit ten, kdo jinému vyhrožuje újmou na zdraví, jiného nepravdivě obviní z přestupku, dopustí se vůči jinému schválnosti, nebo se dopustí vůči jinému jiného hrubého jednání.⁴² Zásadní změna nastane v případě projednávání přestupku podle §49 odst. 1 písm. b) nebo přestupku podle § 49 odst. 2 přestupkového zákona v případě spáchání přestupku mezi osobami blízkými, jestliže postižená osoba je mladší 15 let. Ustanovení § 68 odst. 2 přestupkového zákona umožňuje nově, aby se tyto přestupky projednávaly i bez návrhu.⁴³

Za přestupek spáchaný podle § 49 odst. 1 až 3 přestupkového zákona může být pachateli uložena pokuta až 20 000 Kč. Je-li však takovýto čin podle § 49 odst. 1 až 3 přestupkového zákona spáchán opakovaně po nabytí právní moci rozhodnutí o přestupku podle stejného odstavce, lze uložit pokutu až 30 000 Kč. Za přestupek podle § 49 odst. 2 přestupkového zákona lze současně s pokutou uložit zákaz pobytu.⁴⁴

2.2.1 Přestupek podle § 49 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona

Přestupku se dopustí ten, kdo jinému ublíží na cti tím, že ho urazí nebo vydá v posměch.⁴⁵ Na praxi v přestupkovém oddělení jsem byla obeznámena s tím, že se jedná například o vulgární nadávky mezi manžely, partnery a bohužel i nadávky dětem. Mezi urážky na cti lze zařadit i hanlivá gesta a nějakou formu pomluvy. Tento přestupek lze projednat jenom na návrh postižené osoby nebo jejího zákonného zástupce.

„Návrh musí být podán věcně a místně příslušnému správnímu orgánu. Obligatorními náležitostmi návrhu jsou identifikace postižené osoby, kterou navrhovatel označuje za pachatele a, kde a jakým způsobem byl přestupek spáchán.“⁴⁶ Z informací, které jsem získala na praxi vím, že taková osoba musí podat konkrétní vysvětlení a doslova sdělit všechny nadávky či urážky, které byly vůči této osobě směřovány. Aby pachatel přestupku byl uznán vinným v řízení o přestupku ublížení na cti, je podstatné prokázat, že k takové urážce opravdu došlo. Správní orgán však nemusí trvat na doslovné shodě výroků.⁴⁷

⁴² Zákon č. 200/1990 Sb., Zákon o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů § 49 odst. 2

⁴³ STRAKOŠ, Jan. Zákon o přestupcích po novele-vybrané problémy (I.). *Správní právo*, 2016, roč. 49, č. 1, s. 1-12.

⁴⁴ Zákon č. 200/1990 Sb., Zákon o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů § 49 odst. 4,5

⁴⁵ Zákon č. 200/1990 Sb., Zákon o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů § 49 odst. 1 písm. a)

⁴⁶ HORZINKOVÁ, Eva, KUČEROVÁ, Helena. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. 3. vydání. Praha: Leges, 2016, s. 272.

⁴⁷ HORZINKOVÁ, Eva, KUČEROVÁ, Helena. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. 3. vydání. Praha: Leges, 2016, 280 s.

2.2.2 Přestupek podle § 49 odst. 1 písm. b) přestupkového zákona

Přestupku podle odstavce 1 písm. b) přestupkového zákona se dopustí ten, kdo jinému ublíží na zdraví. Novela přestupkového zákona vypouští z tohoto ustanovení slovní spojení „z nedbalosti ublíží jinému“. Objektem tohoto přestupku je tedy lidské zdraví. Pojem ublížení na zdraví definuje §122 odst. 1 trestního zákoníku, který ublížením na zdraví rozumí stav vedoucí k v poruše zdraví nebo jinému onemocnění a který porušením normálních tělesných nebo duševních funkcí znesnadňuje, nikoli jen po krátkou dobu, obvyklý způsob života poškozeného. Vyžaduje rovněž lékařské ošetření.⁴⁸

2.2.3 Přestupky podle § 49 odst. 2 písm. a), b), c), d) přestupkového zákona

Ustanovení odstavce 2 přestupkového zákona se vytvořilo novelou zákona, kdy v podstatě došlo k drobným změnám v systematizaci textu, kdy tyto přestupky byly rozděleny do samostatného odstavce a týkají se přímo úmyslného narušení občanského soužití. Cílem nové úpravy není zavedení nových skutkových podstat přestupků, ale snaha rozčlenit jednotlivá protiprávní jednání. Protože nové rozčlenění je přesnější, lépe tak vyhovuje nově zavedené evidenci a díky tomu je možné lépe evidovat jednotlivé skutky.⁴⁹

Na přestupkovém oddělení jsem se nejvíce setkávala s naplněním skutkové podstaty bývalého ustanovení odstavce 1 písm. c) přestupkového zákona, které v současné době nalezneme rozčleněné v odstavci 2 po novele přestupkového zákona. Jak už bylo zmíněno výše, přestupky spáchané před datem účinnosti se řídí ještě starou právní úpravou, pokud pro ty pachatele přestupku nebyla příznivější ta nová.

Přestupku podle odstavce 2 písm. a) přestupkového zákona se dopustí osoba, která úmyslně naruší občanské soužití tím, že jinému vyhrožuje újmou na zdraví. Narušení občanského soužití lze považovat za obligatorní znak této skutkové podstaty a k odpovědnosti za tyto druhy přestupků je vždy zapotřebí úmyslného jednání.⁵⁰ Z praxe vím, že k tomuhle tzv. slovnímu napadení dochází často, není mu věnován velký zřetel a díky tomu se tyto výhrůžky mohou časem stát skutečností.

Dopustí-li se osoba činu neoprávněného obvinění z přestupku, jedná se o čin postižitelný podle ustanovení odst. 2 písm. b) přestupkového zákona. Pachatelem tohoto přestupku může být osoba, v našem případě se jedná o osobu blízkou, která neprávem obviní jinou osobu blízkou ze spáchání přestupku. Zde bych chtěla poukázat na to, že se někdy

⁴⁸ HORZINKOVÁ, Eva, KUČEROVÁ, Helena. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. 3. vydání. Praha: Leges, 2016, s. 274.

⁴⁹ HORZINKOVÁ, Eva, KUČEROVÁ, Helena. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. 3. vydání. Praha: Leges, 2016, s. 280.

⁵⁰ Zákon č. 200/1990 Sb., Zákon o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů § 49 odst. 2 písm. a)

zdánlivě tato forma činu nejeví jako forma násilí, avšak dle mého soudu bych tento přestupek zařadila jako jistou formu psychického násilí.⁵¹ Jako příkladem bych uvedla situaci, se kterou jsem se setkala v praxi, kdy jeden z partnerů nepravdivě obvinil druhého partnera z činu například podle odst. 2 písm. a) přestupkového zákona. K takovému obvinění dochází v situacích, kdy poškozená osoba podává návrh na projednání přestupku dle § 49 přestupkového zákona a obviněná osoba s tímto nařčením nesouhlasí. U výpovědi, kterou musí poskytnout, uvede, že celá situace byla naopak.

Podle ustanovení odstavce 2 písm. c) přestupkového zákona přestupek spáchá ten, kdo se dopustí vůči jinému schválnosti.⁵² K pojmu schválnost nenalezneme legální definici, jelikož se jedná o neurčitý právní pojem, a proto je zapotřebí si jeho výklad odvodit z judikatury. Přestupku schválnosti vůči jinému se dopustí ten, kdo učiní jednoduše řečeno něco naschvál, čímž se rozumí skutky spočívající v hrubých a neoprávněných zásazích do pokojného života jiné osoby. Takový čin musí být spáchán s úmyslem narušit občanské soužití.⁵³

Dostali jsme se k poslednímu podstatnému přestupku proti občanskému soužití v oblasti domácího násilí a tím je přestupek, který spáchá ten, kdo se vůči jinému dopustí jiného hrubého jednání podle § 49 odst. 2 písm. d) přestupkového zákona.⁵⁴ „Jednotlivé skutkové podstaty přestupku proti občanskému soužití vlastně představují demonstrativní výčet konkrétních jednání, považovaných za hrubé jednání, mající schopnost narušit občanské soužití, jiné hrubé chování pak bude takové jednání, které svojí intenzitou a dopady bude kvalifikováno obdobně jako u narušení občanské soužití.“⁵⁵ Jak již bylo řečeno v předchozí kapitole, hrubé jednání je jednání, které narušuje občanské soužití takovou měrou, že přesvědčení překračuje rámec pouhé nevhodnosti.⁵⁶ Za jiné hrubé jednání, které je schopné úmyslně narušit občanské soužití, je považováno např. pomlouvání, vydírání, vyhrožování jinou újmou na zdraví, ovšem nejedná-li se o trestný čin.⁵⁷

⁵¹ HORZINKOVÁ, Eva, KUČEROVÁ, Helena. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. 3. vydání. Praha: Leges, 2016, s. 281.

⁵² Zákon č. 200/1990 Sb., Zákon o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů § 49 odst. 2 písm. c)

⁵³ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. července, sp. zn. 7As 12/2010

⁵⁴ Zákon č. 200/1990 Sb., Zákon o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů § 49 odst. 2 písm. d)

⁵⁵ HORZINKOVÁ, Eva, KUČEROVÁ, Helena. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. 3. vydání. Praha: Leges, 2016, s. 281.

⁵⁶ Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, ze dne 20. ledna 2009, sp. zn. 52 Ca 53/2008

⁵⁷ ČERNÝ, Zdeněk, ŠLAUF, Václav, TAUBER, Milan. *Přestupkové právo. Komentář k zákonu o přestupcích včetně textu souvisejících předpisů*. 16. vydání. Praha: Linde, 2009, s. 126.

2.3 Statistické údaje MSK k přestupkům proti občanskému soužití spáchanými mezi osobami blízkými

Přestupkové oddělení Magistrátu města Opavy mi poskytlo statistické údaje, které pro každý rok vytváří Krajský úřad Moravskoslezského kraje. Statistické údaje se týkají přestupků podle § 49 odst. 1 písm. a), c) přestupkového zákona § 49 odst. 1 a 2 téhož zákona podle výše zmiňované novely, které byly spáchány mezi osobami blízkými, osobami žijícími ve společném obydlí nebo osobami, které byly v minulosti osobami blízkými. Údaje jsou určeny pro zpracování analýzy v oblasti jednání, které vykazují některé znaky jevu domácího násilí.

Ze statistických údajů plyne, že nejvíce přestupků klasifikovaných podle § 49 písm. c) a § 49 odst. 1 a 2 přestupkového zákona bylo spácháno v roce 2016 a nejméně v roce 2015 v Moravskoslezském kraji. Jednotlivé zjišťované údaje jsou rozděleny na činy podle druhu napadení. Konkrétně se jedná o verbální napadení, nebo přestupků s fyzickým napadením. Dále se zkoumalo, mezi kým byly tyto přestupky spáchány. Zjišťované údaje byly rozděleny na přestupky spáchané mezi manžely, bývalými manžely, mezi druhem a družkou, mezi bývalým druhem a družkou a jinými osobami blízkými. Součástí zkoumaných údajů bylo, zda bylo více postižených, žen nebo mužů. Nepřekvapivým faktem je, že více napadených bylo žen než mužů i když i případy napadení muže byly.

Za všechny poslední čtyři roky, kdy byly tyto statistické údaje vytvářeny, všechny přestupky proti občanskému soužití vykazující znaky domácího násilí, byly oznámeny orgánem policie. Zkoumanými údaji bylo i to k jakému množství přestupků došlo verbálním (výhrůžky, psychické násilí aj.) či fyzickým napadením. Z údajů vyplývá, že až na rok 2016 bylo vždy spácháno mnohem více fyzického než verbálního napadení. Jen právě v roce 2016 došlo k 43 přestupkům vykazujícím verbální napadení a k 36 přestupkům vykazujícím fyzické napadení.⁵⁸ Statistické údaje přikládám v příloze č. 1.

2.4 Přestupky proti občanskému soužití podle zákona č. 251/2016 Sb.

Pro komplexní shrnutí správně-právní ochrany před domácím násilím považuji za vhodné zmínit i zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, jelikož se blíží datum jeho účinnosti. V současném přestupkovém zákoně je obsažena obecná část, přestupkové řízení i zvláštní část s jednotlivými druhy přestupků, které nejsou obsaženy ve zvláštních zákonech. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich bude upravovat základy a

⁵⁸ Statistické údaje k řízení o přestupcích. Viz. Příloha č. 1.

podmínky odpovědnosti za přestupky, druhy sankcí a pravidla pro jejich ukládání a řízení o přestupku.⁵⁹ Současně se zákonem o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich nabude 1. července roku 2017 účinnosti zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích (dále jen „zákon o některých přestupcích“). Pakliže se tedy někdo rozhodne hledat v zákoně přestupky proti občanskému soužití, jejich legální definici nalezne v zákoně o některých přestupcích pod § 7 zákona o některých přestupcích.⁶⁰

Mezi výrazné změny u přestupků proti občanskému soužití bych uvedla skutečnost, že ta současná zahrnuje jako pachatele přestupků pouze fyzické osoby a dle nového zákona budou odpovědny i osoby právnické. „Přestupku proti občanskému soužití se podle § 7 zákona o některých přestupcích fyzická osoba dopustí tím, že jinému ublíží na cti tak, že ho zesměšní nebo ho jiným způsobem hrubě urazí, jinému ublíží na zdraví. Osoba, která úmyslně naruší občanské soužití tak, že jinému vyhrožuje újmou na zdraví, jiného nepravdivě obviní z přestupku, se vůči jinému dopustí schválnosti, nebo se vůči jinému dopustí jiného hrubého jednání.“⁶¹

Nepatrnou změnou je i výše hranice k uložení pokuty. Například, pokud by se fyzická nebo právnická osoba dopustila přestupku ublížení na cti zesměšněním nebo hrubou urážkou, podle současné právní úpravy přestupkového zákona by takováto osoba mohla dostat pokutu až ve výši 20 000 Kč, avšak zákon o některých přestupcích horní hranici pokuty snižuje na 10 000 Kč. Bude-li přestupek spáchán opakovaně, platí rovněž, že má správní orgán možnost uložit vyšší pokutu až do 30 000 Kč. Zákonem o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich se mění stávající pojem sankce na správní trest. Jedním ze správních trestů, který bude moci správní orgán uložit u přestupků podle § 7 zákona o některých přestupcích je omezující opatření.⁶² Omezující opatření bude spočívat v povinnosti zdržet se styku s určitou osobou nebo jistým okruhem osob na dobu nejdéle jednoho roku. Zmíněné omezující opatření se bude využívat právě u případů, které vykazují znaky domácího násilí.⁶³ Omezující opatření vidím jako velký přínos pro oběti domácího násilí, kdy omezující opatření spočívá i v tom, že se pachatel přestupku bude muset podrobit vhodnému programu pro zvládnání agrese či násilného chování.

⁵⁹ CHALUPOVÁ, Tereza. *Nový přestupkový zákon* [online]. Právní prostor, 25. října 2016. Dostupné na <<http://www.pravniprostor.cz/clanky/spravni-pravo/novy-prestupkovy-zakon>>.

⁶⁰ Zákon č. 251/2016 Sb., Zákon o některých přestupcích § 7

⁶¹ Tamtéž § 7

⁶² Zákon č. 251/2016 Sb., Zákon o některých přestupcích § 7 odst. 6

⁶³ MINISTRESTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Stručná informace o zákonu č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich* [online]. Mvcr.cz Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/clanek/zakon-o-odpovednosti-za-prestupky-a-rizeni-o-nich-ucinnny-od-1-7-2017.aspx>>

Jak již bylo výše naznačeno, novela přestupkového zákona zřídila evidenci přestupků pod Rejstříkem trestů v ČR. Vytvoření této evidence lze považovat za velký průlom v oblasti přestupkového práva posledních let. Takže i nabytím účinnosti nové právní úpravy se po vzoru té současné budou přestupky evidovat.⁶⁴

2.5 Jiné přestupky

Na praxi jsem se setkala s případem, kdy rozbíjení věcí, tedy přešupek proti majetku, předcházet slovnímu nebo jinému napadení. Tímto bych chtěla poukázat na to, že do problematiky domácího násilí lze zařadit i přestupky proti majetku. V době praxe jsem měla možnost se setkat s konkrétními případy, kdy současně došlo k naplnění skutkové podstaty přestupku proti občanskému soužití s přestupkem proti majetku.⁶⁵ Navrhovatel má možnost současně s žádostí o zahájení řízení přestupku proti občanskému soužití podat žádost o projednání přestupku proti majetku. Tyto přestupky je možno projednávat ve společném řízení podle § 57 přestupkového zákona.

⁶⁴ STRAKOŠ, Jan. Nový kabát českého správního práva trestního (část II). *Veřejná správa*, 2016, roč. 14, č. 21, s. 10-12.

⁶⁵ STRAKOŠ, Jan. Zákon o přestupcích po novele-vybrané problémy (I.). *Správní právo*, 2016, roč. 49, č. 1, s. 1-12.

3 Policie jako orgán činný v přestupkovém řízení

Policie ČR je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor, který slouží veřejnosti. Úkolem policie je ochrana a bezpečnost osob, majetku a veřejného pořádku. Mezi další úkoly Policie ČR vymezené zákonem patří předcházení trestné činnosti, plnění úkolů podle trestního řádu a na úseku vnitřního pořádku.⁶⁶ Orgány policie musí přijmout oznámení o přestupku, které jim oznámí fyzická nebo právnická osoba, nebo jiný státní orgán. Policie má povinnost učinit nezbytná šetření k zajištění podezřelých ze spáchání přestupku.⁶⁷

Nepřísluší-li policii projednání případu, vzniká tak povinnost tento čin oznámit správnímu orgánu. V oznámení musí být uvedeno, jaký přestupek je ve skutku spatřován a označeny důkazní prostředky, které jsou známy a které prokazují, že jde o přestupek spáchaný určitou osobou, je-li známa. Zákon stanovuje, jaké konkrétní přestupky policie oznamuje. Jedná se například o přestupky proti majetku nebo občanskému soužití, jestliže nasvědčují okolnosti tomu, že jejich důsledkem došlo k ublížení na zdraví. Oznamuje-li orgán policie přestupky podle ustanovení § 58 odst. 2 přestupkového zákona, má povinnost učinit nezbytná šetření o osobě podezřelé ze spáchání přestupku a k zajištění potřebných důkazů.⁶⁸ Na ochraně a bezpečnosti osob a majetku a dodržování pravidel občanského soužití se rovněž podílí strážníci městské policie.⁶⁹

Podle zákona o Polici ČR může policejní orgán požadovat od osob vysvětlení, které je potřebné k objasnění skutečností důležitých pro odhalení trestného činu nebo přestupku, vypátrání osob, anebo přípravu a výkon opatření, k zajištění bezpečnosti.⁷⁰ Policie musí v případě potřeby takovouto osobu vyzvat k podání vysvětlení ve stanovenou dobu, nejlépe bez zbytečného odkladu, a pokud to vyžaduje situace, sepsat úřední záznam o podání vysvětlení. Úřední záznam se přikládá k oznámení.⁷¹

Úřední záznam se neseписuje jen o podání vysvětlení, ale v případě konkrétních přestupků proti občanskému soužití mezi osobami blízkými se rovněž seписuje tzv. úřední záznam o návrhovém přestupku. V první části úředního záznamu o poučení osoby o návrhovém přestupku, který seписuje Policie ČR, musí být uvedeny základní údaje o osobě postižené tímto přestupkem. Následně se uvádí osoba, která je podezřelá ze spáchání

⁶⁶ Zákon č. 273/2008 Sb., Zákon o Polici ČR, ve znění pozdějších předpisů § 2

⁶⁷ ČERNÝ, Jan a kol. *Přestupkové řízení. Praktická příručka*. 11. vydání. Praha: Linde Praha, a. s., 2009, s. 56.

⁶⁸ HORZINKOVÁ, Eva, KUČEROVÁ, Helena. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. 3. vydání. Praha: Leges, 2016, s. 349.

⁶⁹ KANCELÁŘ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV. *Domácí násilí* [online]. Ochránce.cz, červenec 2016. Dostupné na < <http://www.ochrance.cz/stiznosti-na-urady/chcete-si-stezovat/zivotni-situace-problemy-a-jejich-reseni/domaci-nasilii/> >

⁷⁰ Zákon č. 273/2008 Sb., Zákon o Polici ČR, ve znění pozdějších předpisů § 61 odst. 1

⁷¹ Tamtéž § 61

přestupku a je ve vztahu k oznamovateli osobou blízkou. V samotném poučení se uvádí podmínky, za kterých může osoba postižená podat návrh na zahájení řízení a podmínky podání návrhu. V neposlední řadě je tímto úředním záznamem osoba poučena o náhradě nákladů. Policie ČR mi poskytla nevyplněnou kopii úředního záznamu o poučení osoby o návrhovém přestupku, kterou v příloze č. 2 přikládám jako vzor.

3.1 Vykázání osoby

Dle mého názoru má v problematice domácího násilí v trestním i přestupkovém řízení policie zásadní vliv na ochranu obětí domácího násilí, a to díky možnosti vykázání pachatele násilného činu z obydlí. Institut vykázání je prostředek k předcházení násilných činů a jejich opakování mezi osobami blízkými. Podmínky vykázání taxativně vymezují § 44-47 Zákona o Policii ČR č. 273/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Zákon o Polici ČR“). Podle ustanovení § 44 odst. 1 Zákona o Polici ČR má vykázání vest k vyšší ochraně osob, vůči kterým byly spáchány skutečnosti, jako jsou nebezpečný útok proti životu, zdraví nebo svobodě a zvláště závažný útok proti lidské důstojnosti.⁷² Policie podle svého uvážení může vykázat osobu, která se dopustila nějakého z výše zmíněných činů. Aby však mohl být útočník vykázán, musel by s ohroženou osobou obývat společný byt nebo dům.⁷³ Policie ČR může vykázat i osobu, která spáchala přestupek.

Policie musí řádně vyhodnotit situaci a míru rizika opětovného napadení násilnou osobou. U vykázání není podstatné, kdo je vlastníkem jednotky, i majitel může být ze svého bytu vykázán. Policista o vykázání rozhoduje podle svého uvážení se zohledněním všech rizik, bez ohledu na souhlas nebo nesouhlas osob.⁷⁴

Osoby lze vykázat jen po dobu 10 dnů ode dne spáchání činu. Dobu vykázání nelze zkrátit, avšak lze ji prodloužit až na dobu šesti měsíců na základě zvláštních ustanovení proti domácímu násilí podle občanského zákoníku.⁷⁵ Předběžné opatření proti domácímu násilí může soud vydat jen na návrh.⁷⁶

Vykázání se musí ústně oznámit vykazované a ohrožené osobě a vyhotoví se potvrzení o vykázání (dále jen „potvrzení“). V tomto potvrzení je označen vymezený prostor, na který se vykázání vztahuje, je uvedena totožnost ohrožené a vykázané osoby a samozřejmě

⁷² Zákon č. 273/2008 Sb., Zákon o Polici ČR, ve znění pozdějších předpisů § 44

⁷³ ŠKODA, Jindřich a kol. *Zákon o policii s komentářem*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009, s. 156.

⁷⁴ KANCELÁŘ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV. *Domácí násilí* [online]. Ochránce.cz, červenec 2016. Dostupné na < <http://www.ochrance.cz/stiznosti-na-urady/chcete-si-stezovat/zivotni-situace-problemy-a-jejich-reseni/domaci-nasilii/> >

⁷⁵ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů § 752

⁷⁶ Zákon č. 292/2013 Sb., Zákon o zvláštních řízeních, ve znění pozdějších předpisů § 401

je součástí potvrzení poučení o právech a povinnostech vykázané osoby. Součástí potvrzení musí být taktéž adresa policejního orgánu, u kterého si pak následně vykázaná osoba vyzvedne úřední záznam o vykázání. Může nastat situace, kdy osoba odmítne převzít potvrzení, nebo odmítne písemně potvrdit převzetí. Pokud by takováto situace nastala, musí se tato skutečnost poznamenat do úředního záznamu.⁷⁷

Vykázat lze i bez přítomnosti vykázané osoby, tato osoba však musí být informována při prvním kontaktu s policistou, který rozhodl.⁷⁸ Vykázaná osoba může proti vykázání podat námitku na místě. Policista musí námitku zaznamenat do potvrzení a následně předá námitky krajskému ředitelství Policie ČR příslušnému podle místa vykázání (dále jen krajskému ředitelství), nebo má takováto osoba možnost podat námitky písemně přímo krajskému ředitelství do tří dnů.⁷⁹

Ustanovení § 45 zákona o Polici ČR upravuje podmínky vykázání. Například vykázaná osoba musí opustit prostor, ze kterého byla vykázána, zdržovat se vstupu na tento prostor, zdržovat se styku nebo jiného kontaktu s ohroženou osobou. Vykázaná osoba si může ze společného obydlí vzít nezbytné věci k výkonu povolání, k podnikání atd. Policista následně poučí ohroženou osobu o tom, že má možnost podání návrhu na vydání předběžného opatření, dále tuto osobu obeznámí s možností využití psychologických nebo sociálních služeb v oblasti ochrany před domácím násilím.⁸⁰

⁷⁷ Zákon č. 273/2008 Sb., Zákon o Polici ČR, ve znění pozdějších předpisů § 44 odst. 3

⁷⁸ ŠKODA, Jindřich a kol. *Zákon o policii s komentářem*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009, s. 156.

⁷⁹ Zákon č. 273/2008 Sb., Zákon o Polici ČR, ve znění pozdějších předpisů § 44 odst. 5

⁸⁰ Tamtéž § 45

4 Řízení u přestupků proti občanskému soužití mezi osobami blízkými

Přestupkové řízení je zvláštním druhem správního řízení. Je to souhrn norem, kterými se řídí proces projednávání a vyřizování přestupků. Podstatou jednotlivých ustanovení je, aby bylo řádně zjištěno, zda došlo ke spáchání přestupku, kdo jej spáchal a následně jakou je možno pachateli uložit sankci.⁸¹ V této kapitole bych se ráda zaobírala přestupkovým řízením, ale pro obsáhlost tématu se zaměřím jen na problematiku týkající se domácího násilí jako přestupku.

4.1 Příslušnost k řízení o přestupcích

Příslušnost orgánu přestupkového řízení se dělí na místní, věcnou a funkční. Věcnou příslušnost má správní orgán, který může rozhodovat ve věci na základě zákona v prvním stupni.⁸² K projednávání přestupků jsou věcně příslušné obecní úřady a zvláštní orgány obcí nebo jiné správní orgány, stanoví-li tak zákon.⁸³

Přestupkovou agendu vykonává v přenesené působnosti obecní úřad. Radě obce je vyhrazeno zřizovat podle § 102 odst. 3 písm. h) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (dále jen „zákon o obcích“) komisi rady obce. Zákon o obcích taktéž umožňuje podle § 102 odst. 2 písm. f) zřizovat odbory a oddělení přestupkového řízení.⁸⁴ Pro příklad moje praxe byla vykonávána na oddělení přestupků odboru vnitřních věcí Magistrátu statutárního města Opavy.

Obec může také zřídit komisi k projednávání přestupků jako zvláštní orgán obce. Tato komise musí mít minimálně tři členy a předsedou musí být osoba s právnickým vzděláním nebo zvláštní způsobilostí k projednávání. Usnášejí se většinou hlasů. Komise je kolegiálním orgánem a proto se musí řídit ustanovením § 134 zákona č. 500/2004 Sb., Správního řádu ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“).⁸⁵

Pro kompletní určení příslušnosti nesmíme opomenout příslušnost místní. Hlavní podmínkou k určení místní příslušnosti je územní obvod, na kterém byl daný přestupek se znaky domácího násilí spáchán. Nastane-li situace, kdy byl přestupek spáchán v cizí zemi

⁸¹ ČERNÝ, Jan a kol. *Přestupkové řízení. Praktická příručka*. 11. vydání. Praha: Linde Praha, a. s., 2009, s. 28.

⁸² Zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád, ve znění pozdějších předpisů § 10

⁸³ JEMELKA, Luboš. VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o přestupcích a přestupkovém řízení. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2011,

⁸⁴ ČERNÝ, Jan a kol. *Přestupkové řízení. Praktická příručka*. 11. vydání. Praha: Linde Praha, a. s., 2009, s. 39.

⁸⁵ Zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád, ve znění pozdějších předpisů § 134

občanem České republiky, nebo není-li možné zjistit místo spáchání přestupku, pak je místně příslušný ten správní orgán, v jehož územním obvodu měl pachatel naposledy trvalý pobyt.⁸⁶

Správní orgán postoupí věc tehdy, pokud není příslušný k jeho projednávání, jelikož se jedná o jiný správní delikt, nebo nasvědčují-li skutečnosti tomu, že se jedná o trestný čin. Avšak na přestupkovém oddělení jsem se nejčastěji setkávala se situací, kdy naopak byla věc postoupena správnímu orgánu z důvodů, že skutek neměl znaky trestného činu, nýbrž přestupku.

Aby došlo ke zkvalitnění a zvýšení úrovně veřejné správy, bude podle zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich požadovaná vyšší odbornost úředníka. Úřední osoba oprávněná k přestupkovému řízení bude muset mít vysokoškolské vzdělání v Magisterském studijním programu obor Práva v ČR. Nastane-li situace, kdy takováto osoba nebude mít Magisterský titul, postačí jí alespoň titul z Bakalářského studijního programu z jiné oblasti. Avšak následně bude nutné absolvovat odbornou zkoušku nařízenou Ministerstvem vnitra. Do roku 2022 bude tzv. přechodné období, aby se správní orgán personálně zajistil. Výjimkou budou úřední osoby starší padesáti let se zkušenostmi z předchozích deseti let. Tyto úřední osoby nebudou potřebovat doplnit kvalifikaci.⁸⁷

4.2 Podání vysvětlení

„Orgány Policie České republiky, Vojenské policie (dále jen „orgán policie“), státní orgány a orgány obce oznamují příslušným správním orgánům přestupky, o nichž se dozví, nejsou-li sami příslušní k jejich projednávání.“⁸⁸ Mezi přestupky, které jsou oznamovány Policií ČR, patří například přestupky proti majetku či proti občanskému soužití, nasvědčují-li okolnosti tomu, že došlo k ublížení na zdraví. Po nezbytném šetření podle § 58 odst. 2 přestupkového zákona policie odevzdá věc příslušnému správnímu orgánu, jde-li o jednání se znaky přestupku.⁸⁹

Podle Zákona o Polici ČR může policejní orgán požadovat od osob vysvětlení, které je potřebné k objasnění skutečností důležitých pro odhalení trestného činu nebo přestupku, vypátrání osob, anebo přípravu a výkon opatření k zajištění bezpečnosti.⁹⁰ Policie musí v případě potřeby takovou osobu vyzvat k podání vysvětlení ve stanovenou dobu, nejlépe bez

⁸⁶ Zákon č. 200/1990 Sb., Zákon o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů § 55 odst. 1 a 2

⁸⁷ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Stručná informace o zákonu č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich* [online]. Mvcr.cz Dostupné na < <http://www.mvcr.cz/clanek/zakon-o-odpovednosti-za-prestupky-a-rizeni-o-nich-ucinny-od-1-7-2017.aspx> >

⁸⁸ Zákon č. 200/1990 Sb., Zákon o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů § 58 odst. 1

⁸⁹ Tamtéž § 58 odst. 2

⁹⁰ Zákon č. 273/2008 Sb., Zákon o Polici ČR, ve znění pozdějších předpisů § 61 odst. 1

zbytečného odkladu, a pokud to vyžaduje situace, sepsat úřední záznam o podání vysvětlení. Úřední záznam se přikládá k oznámení.⁹¹

Úřední záznam se neseписuje jen o podání vysvětlení, ale v případě konkrétních přestupků proti občanskému soužití mezi osobami blízkými se rovněž sepisuje tzv. úřední záznam o návrhovém přestupku. V první části úředního záznamu o poučení osoby o návrhovém přestupku, který sepisuje Policie ČR, musejí být uvedeny základní údaje o osobě postižené tímto přestupkem. Následně se uvádí osoba, která je podezřelá ze spáchání přestupku a je ve vztahu k oznamovateli osobou blízkou. V samotném poučení se uvádí podmínky, za kterých může osoba postižená podat návrh na zahájení řízení. V neposlední řadě je tímto úředním záznamem osoba poučena o náhradě nákladů. Policie ČR mi poskytla nevyplněnou kopii úředního záznamu o poučení osoby o návrhovém přestupku, kterou v příloze č. 2 přikládám jako vzor.

U případů se znaky domácího násilí mezi osobami blízkými může Policie ČR požadovat po postižené osobě vyplnění dotazníku SARA DN. Tento dotazník se skládá z otázek, na které musí postižená osoba odpovídat ANO či NE a v případě odpovědi ANO, musí svou odpověď řádně zdůvodnit. Tímto dotazníkem se zjišťuje, zda jsou splněny podmínky pro vykázaní násilné osoby. Odpovědi na otázky SARA DN jsou následně poskytnuty příslušnému správnímu orgánu. Na své praxi jsem měla možnost si tento dokument prostudovat a bylo mi umožněno ho zde přiložit jako vzor, po smazání osobních údajů postižení osoby, v příloze č. 3.

Správní orgán rovněž může vyžadovat nezbytné vysvětlení k došlému oznámení o přestupku.⁹² Nelze-li zjistit, zda vztah mezi pachatelem přestupku a obětí je vztah osob blízkých, je vždy vyžádáno předvolání k podání vysvětlení. Správní orgán si předvolá oběť přestupku a současně ji poučí o lhůtě k podání oznámení o zahájení řízení.⁹³

4.3 Zahájení řízení

Přestupkové řízení lze zahájit dvěma způsoby, a to z moci úřední podle § 67 přestupkového zákona, kdy může být podkladem pro zahájení řízení oznámení státního orgánu, orgánu policie, poznatek z vlastní činnosti atd. Druhým způsobem rozumíme zahájení řízení na základě návrhu postižené osoby. Konkrétně u přestupků proti občanskému soužití se podle § 49 odst. 1 písm. b), odst. 2, § 49 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona se řízení

⁹¹ Zákon č. 273/2008 Sb., Zákon o Polici ČR, ve znění pozdějších předpisů § 61 odst. 2

⁹² Zákon č. 200/1990 Sb., Zákon o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů § 60 odst. 1

⁹³ POTMĚŠIL, Jan. Domácí násilí v přestupkovém řízení-1. Část. *Správní právo*, 2008, roč. 41, č. 2, s.78-106.

zahájí řízení vždy pouze na návrh postižené osoby.⁹⁴ Nastane-li situace, kdy v řízení o přestupku podle § 68 odst. 1 přestupkového zákona vyjde následně najevo, že skutek nebyl spáchán mezi osobami blízkými, správní orgán pokračuje v řízení z moci úřední a vyrozumí o tom navrhovatele.⁹⁵

Dle mého soudu zásadní změnu u návrhových přestupků přinesla novela přestupkového zákona, kdy přestupky podle § 49 odst. 1 písm. b) a odst. 2 přestupkového zákona spáchané mezi osobami blízkými jsou projednávány z moci úřední, tedy bez návrhu, jestliže postiženou osobou je osoba mladší patnáct let. Snahou je chránit tyto osoby před různými zásahy, jako jsou například ublížení na zdraví, úmyslná výhrůžka, schválnosti nebo úmyslné hrubé jednání.⁹⁶ Tuto změnu považuji za velký přínos pro ochranu dětí, které se staly oběťmi domácího násilí.

Setkala jsem se s případem, kdy právě osoba mladší patnácti let byla slovně a následně i fyzicky napadena svým prarodičem v době ještě před účinností novely přestupkového zákona. Věc byla šetřena na základě podnětu podaného prostřednictvím OSPOD Opava a OSZ Opava. Přestupek byl oznámen dle § 58 odst. 1 zákona o přestupcích na Magistrát města Opavy. Následně byl vyrozuměn otec postižené osoby, že musí podat návrh na zahájení řízení. Kdyby tak neučinil, pachatel přestupku by z tohoto činu vyšel bez potrestání. Avšak pokud by se tento čin stal po 1. 10. 2016, byla by právě možnost zahájit toto řízení ex offio.

Obecně lze projednávat přestupky ve lhůtě tří měsíců od okamžiku, kdy se o přestupku dozvěděla postižená osoba nebo zákonný zástupce, nebo do tří měsíců od postoupení orgánem činným v trestním řízení. V návrhu musí být uvedeno, kdo je postiženou osobou, koho navrhuje za pachatele přestupku a čas a místo, kde k přestupku došlo.⁹⁷ Opožděné podání návrhu je proto důvodem k odložení věci správním orgánem a je to překážkou pro projednání věci. Pro zahájení je rozhodující okamžik, kdy byla žádost doručena orgánu, který je k jejímu projednávání a rozhodnutí věcně a místně příslušný.⁹⁸

4.3.1 Návrhové přestupky podle nového zákona

Nyní se podíváme blíže ke změnám podání návrhu, které nás budou čekat s účinností nové právní úpravy. Podle nového zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich bude správní orgán povinen zahájit řízení o každém přestupku, o němž se dozví z moci úřední. Jde

⁹⁴ Zákon č. 200/1990 Sb., Zákon o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů § 67, § 68

⁹⁵ Zákon § 68 odst. 4

⁹⁶ HORZINKOVÁ, Eva, KUČEROVÁ, Helena. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. 3. vydání. Praha: Leges, 2016, s. 396.

⁹⁷ Zákon č. 200/1990 Sb., Zákon o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů § 68 odst. 3

⁹⁸ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. února 2015, sp. zn. 7 AS 200/2014

o vyjádření zásady oficiality a legality, které se uplatní v řízení o přestupku. Z důvodové zprávy vyplývá, že tato změna bude vycházet ze subsidiárního použití správního řádu, kde je v § 44 až 47 upraveno řízení na žádost i z moci úřední.⁹⁹ S účinností zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich správní orgán projedná přestupek pouze se souhlasem postižené osoby. Podle zákona o některých přestupcích se tento postup využije právě u přestupků narušujících občanské soužití.¹⁰⁰

Správní orgán má povinnost poučit postiženou osobu o jejích právech podle odst. 1. a určit lhůtu k podání souhlasu. Tato osoba má možnost vzít souhlas kdykoliv zpět, pokud nebylo ve věci doposud vydáno rozhodnutí o odvolání. Vezme-li postižená osoba souhlas zpět, není jí už dána možnost podat souhlas znovu.¹⁰¹

4.4 Účastníci řízení

Účastníci řízení jsou taxativně vymezeni v § 72 přestupkového zákona. Účastníkem řízení je obviněný z přestupku, osoba poškozená, pokud jde o projednávání náhrady majetkové škody způsobené přestupkem, osoba poškozená jde-li o projednávání nemajetkové újmy a navrhovatel, na jehož návrh bylo zahájeno řízení podle § 68 odst. 1. Účastníkem řízení může být také osoba, která je vlastníkem věci, která může být zabráná nebo byla zabráná v části řízení týkající se zabráná věci.¹⁰²

U návrhových přestupků by bez účastníka řízení v postavení navrhovatele nedošlo k zahájení řízení. Navrhovatel se může odvolat ve věcech viny proti rozhodnutí o zastavení řízení a také proti uložené povinnosti uhradit náklady řízení.¹⁰³ Obviněným z přestupku se stává občan tehdy, jakmile jsou vůči němu správním orgánem učiněny první procesní úkony. Tato osoba je považována za nevinnou do doby, než jí je vyslovena vina pravomocným rozhodnutím. Obviněný má právo se vyjadřovat k obvinění vůči němu včetně důkazů proti jeho osobě. Dále má obviněný možnost navrhnout důkazy na svou obhajobu, podávat návrhy a možnost využití opravných prostředků.¹⁰⁴ V řízení o přestupku se může stát, že řízení bude zahájeno i proti dalšímu obviněnému. Taková-to situace nastává například u výslechu svědka, kdy z jeho výpovědi vyplyne, že se sám dopustil

⁹⁹ POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČR. *Důvodová zpráva zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich* [online]. psp.cz. Dostupné na <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=555&CT1=0>>. K § 78

¹⁰⁰ KOLMAN, Petr. *K novému zákonu o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a omezení principu ústnosti* [online]. Bulletin-advokacie.cz, 30. září 2016. Dostupné na <<http://www.bulletin-advokacie.cz/k-novemu-zakonu-o-odpovednosti-za-prestupky-a-řízení-o-nich-a-omezení-principu-ústnosti?browser=mobi>>

¹⁰¹ Zákon č. 250/2016 Sb., Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

¹⁰² Zákon č. 200/1990 Sb., Zákon o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů § 72

¹⁰³ ČERNÝ, Jan a kol. *Přestupkové řízení. Praktická příručka*. 11. vydání. Praha: Linde Praha, a. s., 2009, s. 90.

¹⁰⁴ Zákon č. 200/1990 Sb., Zákon o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů § 73

přestupku.¹⁰⁵ Obviněný není povinen se hájit, nemá povinnost uvádět na svou obhajobu jakákoliv tvrzení, ani o nich nabízet nebo předkládat správnímu orgánu tvrzení.¹⁰⁶

Správní řád zakotvuje základní práva a povinnosti všech účastníků. Za účastníka řízení, který nemůže vystupovat samostatně, jedná zákonný zástupce, ustanovený opatrovník nebo zvolený zástupce. Všichni účastníci, ne jen obviněný, mohou tedy předkládat důkazy, činit jiné návrhy, nahlížet do spisů nebo vyjadřovat svoje stanoviska. Účastník řízení má možnost namítnout podjatost úřední osoby.¹⁰⁷

Nesmíme opomenout to, že ne všichni účastníci musejí mít procesní způsobilost. Správní řád upravuje, kdo může činit úkony ve správním řízení. Procesní způsobilost nemají například osoby, které byly omezeny ve svéprávnosti. Osobě bez procesní způsobilosti je dána možnost správním orgánem vyjádřit se k průběhu řízení. Je-li účastníkem nezletilé dítě, které už je schopné formulovat své poznatky a názory, tak se správní orgán snaží postupovat tak, aby byl zjištěn i názor této nezletilé osoby.¹⁰⁸

4.5 Ústní jednání

Rozhodne-li se oběť podat oznámení k projednání přestupku, nebo zahájí-li správní orgán řízení z moci úřední, začíná ústní jednání o přestupku. Správní orgán předvolá účastníky řízení a svědky. Obviněnému z přestupku a navrhovateli zašle správní orgán vyzoomění o zahájení řízení. Nedostaví-li se navrhovatel včas a bez omluvy ke správnímu orgánu, může být řízení zastaveno.¹⁰⁹

Ustanovení § 74 přestupkového zákona je projevem zásady ústnosti řízení o přestupcích, neboť podle stávající právní úpravy je ústní jednání nařízeno správním orgánem v prvním stupni obligatorně.¹¹⁰ Zanedlouho s účinností zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich bude tato obligatornost prolomena.¹¹¹ Zákon umožňuje z ústního jednání pořizovat zvukové a obrazové záznamy, které se následně stávají součástí spisu.¹¹² V případě, kdy se stane obviněným z přestupku mladistvý, správní orgán musí o ústním

¹⁰⁵ ČERNÝ, Zdeněk a kol. *Přestupkové právo. Komentář k zákonu o přestupcích včetně textu souvisejících předpisů*. Praha: Linde Praha, 2009, s. 157.

¹⁰⁶ Rozsudek Nejvyššího senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 14. ledna 2014, sp. zn. 5 As 126/2011

¹⁰⁷ ČERNÝ, Jan a kol. *Přestupkové řízení. Praktická příručka*. 11. vydání. Praha: Linde Praha, a. s., 2009, s. 90-91.

¹⁰⁸ Zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád, ve znění pozdějších předpisů § 29

¹⁰⁹ POTMĚŠIL, Jan. Domácí násilí v přestupkovém řízení-1. část. *Správní právo*, 2008, roč. 41, č. 2, s. 78-106.

¹¹⁰ HORZINKOVÁ, Eva, KUČEROVÁ, Helena. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. 3. vydání. Praha: Leges, 2016, s. 429.

¹¹¹ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Stručná informace o zákonu č. 250/ 2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich* [online]. Mvcr.cz Dostupné na < <http://www.mvcr.cz/clanek/zakon-o-odpovednosti-za-prestupky-a-rizeni-o-nich-ucinnny-od-1-7-2017.aspx> >

¹¹² HORZINKOVÁ, Eva, KUČEROVÁ, Helena. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. 3. vydání. Praha: Leges, 2016, s. 429-430.

jednání vyrozumět také zákonného zástupce mladistvého a orgán vykonávající sociálně-právní ochranu dětí.¹¹³

O ústním jednání se sepisuje protokol a náležitosti protokolu upravuje § 18 odst. 2 a 3 správního řádu. Protokol obsahuje místo, čas a označení úkonu, který se zapisuje. Podstatnou náležitostí protokolu jsou údaje umožňující identifikaci přítomných osob, vylíčení průběhu a předmětných úkonů, označení správního orgánu a jméno, příjmení a funkci nebo služební číslo oprávněné osoby, která úkony provedla. Sepsaný protokol následně oprávněná úřední osoba podepisuje, popřípadě podpis může být vyžadován i po osobě pověřené k sepsání protokolu. Podpis je vyžadován i od všech osob, které se jednání účastnily. Z protokolu o ústním jednání musí vyplývat, jaké byly předloženy důkazy a jaké z nich byly činěny následné závěry.¹¹⁴

Na praxi jsem vedoucí přestupkového oddělení požádala, aby mě seznámila s jejím konkrétním postupem ústního jednání a průběhem výpovědi svědků. Je třeba zdůraznit důležitost řádného prostudování spisu a seznámení se s případem před samotným zahájením řízení. Úřední osoba se snaží získat co nejbližší a nejkonkrétnější popis situace. Podstatné je, aby se výpovědi shodovaly, často totiž dochází k rozporným výpovědím. Bylo mi sděleno, že je důležité se ptát na časové údaje, protože osoba, která si čin vymyslí, nejčastěji podá jinou rozpornou výpověď a s jinými údaji.

Podle mého názoru jednou z podstatných změn, kterou nám přinese nový přestupkový zákon, bude možnost fakultativního ústního jednání. Současná právní úprava umožňuje jen ústní jednání obligatorní. Novou úpravou vznikne možnost správního orgánu prvního stupně zvážit, zda ústní jednání nařídí nebo ne. Avšak ne vždy bude naplněna zásada fakultativnosti ústního jednání. Nový zákon stanoví i jisté výjimky, za kterých bude povinnost nařídít vždy ústní jednání. Jednou z takovýchto výjimek je například situace, kdy si ústní jednání vyžádá osoba obviněná z přestupku, je-li takovéto jednání nezbytné k uplatnění jeho práv. Správní orgán dále musí nařídít ústní jednání v případě, kdy je obviněným z přestupku mladistvý.¹¹⁵ Ještě zmíním změnu týkající se výsledku obviněného. Výslech obviněného bude novým důkazním prostředkem a bude vždy probíhat jen za ústního jednání.¹¹⁶

¹¹³ Zákon č. 200/1990 Sb., Zákon o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů § 74 odst. 2

¹¹⁴ Zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád, ve znění pozdějších předpisů § 18 odst. 1,2,3

¹¹⁵ STRAKOŠ, Jan. Nový kabát českého správního práva trestního (část I). *Veřejná správa*, 2016, roč.14, č. 20, s. 10-11.

¹¹⁶ MINISTRESTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Stručná informace o zákonu č. 250/ 2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich* [online]. Mvcr.cz Dostupné na < <http://www.mvcr.cz/clanek/zakon-o-odpovednosti-za-prestupky-a-rizeni-o-nich-ucinnny-od-1-7-2017.aspx> >

4.6 Důkazní materiály

Správní orgán může vydat rozhodnutí i na základě předložených podkladů. Podklady jsou návrhy účastníků, důkazy a skutečnosti známé správnímu orgánu z úřední činnosti. Nestanoví-li zákon, že jednotlivé podklady jsou pro správní orgán závazné, hodnotí podklady, zejména důkazy podle své úvahy. Použit lze všechny důkazní prostředky, které nejsou v rozporu se zákonem. Základními důkazními prostředky jsou například listiny, ohledání, svědecké výpovědi a znalecké posudky.¹¹⁷ „Účastníci jsou povinni označit důkazy na podporu svých tvrzení. Správní orgán není návrhy účastníků vázán, vždy však provede důkazy, které jsou potřebné k zajištění stavu věci.“¹¹⁸

V oblasti domácího násilí se často správní orgány setkávají s důkazem ve formě lékařské zprávy. Nejcennější lékařskou zprávou je zpráva pořízená bezprostředně po způsobeném zranění. Obětem napadení je policejními orgány doporučeno vyhledat lékařskou pomoc okamžitě. Zdokumentovat zranění může i úřední osoba, která následně zranění popíše do protokolu. Správní orgán má možnost využít i všechny jiné možné dostupné prostředky, například fotografie, obrazové záznamy, nahrávky, zprávy, emaily.¹¹⁹

Neméně významným důkazem je znalecký posudek. V řízení o přestupku může nastat situace, kdy správní orgán nemá dostatek důkazů, a proto je vyžádán znalecký posudek. Posuzuje se například podle druhu zranění, zda odpovídá výpověď oběti popisu vzniku zranění. Znalec vyhotoví v určité lhůtě písemný posudek, nebo může být správním orgánem znalec vyslechnut.¹²⁰

Není-li osoba účastníkem řízení, je povinna vypovídat jako svědek. Musí však vypovídat pravdivě a nesmí nic zamlčet. Svědek nesmí být vyslýchán o tajných informacích, dále nesmí být vyslýchán, jestliže by porušil státem uloženou povinnost mlčenlivosti. Výpověď taktéž může odepřít ten, kdo by jí způsobil sám sobě nebo osobě blízké nebezpečí stíhání za trestný čin nebo přestupek.¹²¹

V první řadě je důležité u svědeckých výpovědí zjistit vztah svědků k účastníkům řízení. V případech domácího násilí jsou svědky nejčastěji bohužel rodinní příslušníci a v tom nejhorším případě právě děti. Výslech dětí je pro úředníky často komplikovaný, jelikož děti bývají ovlivňovány svými rodiči či jinými příbuznými. Navíc pro dítě samotné je přítomnost u domácího násilí velice traumatický zážitek. Jak již bylo zmíněno výše, ústní jednání

¹¹⁷ Zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád, ve znění pozdějších předpisů § 51 odst. 1

¹¹⁸ Zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád, ve znění pozdějších předpisů § 52

¹¹⁹ POTMĚŠIL, Jan. Domácí násilí v přestupkovém řízení-1. část. *Správní právo*, 2008, roč. 41, č. 2, s. 78-106.

¹²⁰ Zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád, ve znění pozdějších předpisů § 56

¹²¹ Zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád, ve znění pozdějších předpisů § 55

s dítětem probíhá za přítomnosti zákonného zástupce, či orgánu sociálně právní ochrany. U dětí je taktéž důležité poznat, zda vůbec rozumějí situaci, kterou viděly, a proto například Bc. Benková výsledky dětí provádí až od věku 6 let

4.7 Závěrečné části řízení

Správní orgán může ještě před zahájením řízení věc odložit za podmínek stanovených § 66 přestupkového zákona. V případech domácího násilí, lze věc odložit například tehdy, kdyby pachatelem přestupku byla osoba mladší patnácti let. Dále pak v případě, kdy se koná v téže věci trestní či jiné řízení, nebo nebyl-li podán návrh na zahájení řízení u přestupků, které mohou být projednány jen na návrh atd.¹²²

Už v průběhu samotného řízení může nastat situace, kdy správní orgán řízení zastaví. Přestupkové řízení může být zastaveno z důvodů, které nalezneme v § 76 zákona o přestupcích, nicméně toto ustanovení je speciálním ustanovením vůči § 66 správního řádu.¹²³ Jelikož může v praxi nastat situace, kdy řízení o přestupku je nutno zastavit z důvodů, na který zákon o přestupcích nepamatuje, správní orgán se může využít zákona obecného, a to konkrétně správního řádu. Příkladem je žádost o zahájení řízení, která neobsahuje všechny podstatné náležitosti. Oznamovatel je vyzván k nápravě správním orgánem, pokud však neodstraní vady ve lhůtě stanovené správním orgánem, může správní orgán návrhové řízení zastavit na základě § 66 odst. 1 písm. c) správního řádu. Mezi důvody pro zastavení řízení na základě § 76 přestupkového zákona patří například „ a) skutek, o němž se vede řízení, se nestal nebo není přestupkem, b) skutek nespáchal obviněný z přestupku, c) spáchání skutku, o němž se vede řízení, nebylo obviněnému z přestupku prokázáno, f) odpovědnost za přestupek zanikla.“¹²⁴ U obětí domácího násilí většina návrhů na zahájení řízení končí zastavením řízení, jelikož si to oběť jednoduše rozmyslí, nebo je násilníkem přemluvena k tomu, aby svou žádost vzala zpět. U návrhových přestupků je taktéž podstatné, aby byl návrh podán včas a oprávněnou osobou.¹²⁵

Nedojde-li k zastavení, může být přestupkové řízení ukončeno vydáním rozhodnutí. Správní orgán si opatřuje podklady pro vydání rozhodnutí, kterými jsou návrhy účastníků, skutečnosti známé správnímu orgánu z úřední činnosti, podklady od jiných správních orgánů a také, důkazy o kterých jsem se zmiňovala výše.¹²⁶ Rozhodnutí je správním aktem, který

¹²² Zákon č. 200/1990 Sb., Zákon o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů § 66

¹²³ Zákon č. 200/1990 Sb., Zákon o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů § 76

¹²⁴ Tamtéž § 76

¹²⁵ Zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád, ve znění pozdějších předpisů § 66

¹²⁶ ČERNÝ, Jan a kol. *Přestupkové řízení. Praktická příručka*. 11. vydání. Praha: Linde Praha, a. s., 2009, s. 160-161.

zakládá, mění nebo ruší práva jmenovitě určených osob. Rozhodnutí se vyhotovuje v písemné formě, kde musí být uvedena jména a příjmení všech účastníků. Zákon však připouští ústní vyhlášení, kdy se vyhlásí výroková část rozhodnutí, podstatné části odůvodnění a také poučení o opravném prostředku. O tomto rozhodnutí se pořídí záznam do spisu. Rozhodnutí je rozděleno do tří částí pro lepší systematizaci, kterými jsou výrok, odůvodnění a poučení o opravném prostředku.¹²⁷

Součástí výrokové části je uvedení řešení otázky, která je předmětem řízení, přesný popis skutku, který tvoří podstatu přestupku, a místo a čas, kdy byl přestupek spáchán. Výrokem rozhodnutí je obviněný uznán vinným a je mu určena sankce či omezující opatření. Správní orgán v rozhodnutí musí označit přesné ustanovení, na základě kterého bylo ve věci rozhodnuto.¹²⁸ V odůvodnění rozhodnutí je shrnutí všech zjištěných skutečností, které odůvodňují výrok rozhodnutí. Správní orgán například v odůvodnění uvede podklady pro vydání rozhodnutí, úvahy kterými se řídil při rozhodování, informace o tom, jak se vypořádal s námitky účastníků. V neposlední řadě musí být součástí rozhodnutí o přestupku poučení o opravném prostředku, které obsahuje údaje o tom, zda je rozhodnutí konečné, či jestli se dá proti němu odvolat, popřípadě ke kterému orgánu a lhůta pro podání odvolání.¹²⁹

Posledním způsobem, kterým může být přestupkové řízení ukončeno, je forma takzvaného smíru. U přestupku urážka na cti podle § 49 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona se připouští možnost uraženého na cti a obviněného z přestupku smířit. Dosažení smíru se poznamenává do protokolu o ústním jednání.¹³⁰

4.8 Náklady řízení

Tímto se dostáváme k nepříjemné otázce nákladů na řízení. Náhradu nákladů řízení hradí obviněný z přestupku, ale i navrhovatel, došlo-li k zastavení řízení na jeho návrh podle § 76 odst. 1 písm. a), b), c) nebo j) přestupkového zákona. Náhrada nákladů řízení je příjmem obce, jejíž orgán rozhodl v prvním stupni.¹³¹

Náklady řízení se platí paušální částkou, která je stanovena Ministerstvem vnitra. Základní paušální částka je 1000 Kč, avšak takováto částka se může zvyšovat, například

¹²⁷ ČERNÝ, Jan a kol. *Přestupkové řízení. Praktická příručka*. 11. vydání. Praha: Linde Praha, a. s., 2009, s. 161.

¹²⁸ ČERNÝ, Zdeněk a kol. *Přestupkové právo. Komentář k zákonu o přestupcích včetně textu souvisejících předpisů*. Praha: Linde Praha, 2009, s. 156.

¹²⁹ Tamtéž s. 162-163.

¹³⁰ Zákon č. 200/1990 Sb., Zákon o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů § 78

¹³¹ Tamtéž § 79

za posudek znalce. Nejvyšší možnou paušální částkou může být 6000 Kč.¹³² Dle mého názoru náklady řízení jsou jedním z hlavních důvodů, proč si oběť přestupku zahájení řízení nakonec rozmyslí, bohužel na praxi jsem se setkala i s případy, kdy oběť podala návrh na zahájení řízení a až v průběhu řízení si to rozmyslela, ale i tak musela náklady zaplatit.

¹³² HORZINKOVÁ, Eva, KUČEROVÁ, Helena. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. 3. vydání. Praha: Leges, 2016, s. 461-462.

5 Jiné formy ochrany před domácím násilím

V této kapitole bych ráda přiblížila i jiné možnosti ochrany, které mohou oběti využít v případě domácího násilí. Na stránkách Ministerstva vnitra se nachází seznam neziskových organizací poskytujících pomoc obětem násilí, včetně kontaktů a webových stránek na tyto jednotlivé organizace.¹³³

Základní možnosti ochrany před domácím násilím jsem již zmiňovala v dřívějších kapitolách, jako je například pomoc orgánů policie, správních orgánů, či orgánů činných v trestním řízení. V současné době však na území ČR existují i jiné možnosti, které oběti mohou využít na svou ochranu. Velký zřetel se bere na ochranu dětí. Pokud by se dítě stalo obětí domácího násilí, nebo i pouhým svědkem, může si z tohoto incidentu odnést traumatické zážitky. Na rodiny, kde dochází k domácímu násilí, jsou zaměřeny orgány sociálně-právní ochrany dětí. Tyto orgány mohou obětem domácího násilí poskytnout ochranu a popřípadě poradenství.¹³⁴

Oběť domácího násilí může rovněž využít pobyt v azylovém domě, dostane-li se do situace, kdy hrozí, že přijde o bydlení. Azylové domy neposkytují jenom přístřeší, ale taktéž poskytují psychologické poradenství. U případů, kdy je vysoké nebezpečí opětovného domácího násilí, je možno využít utajované bydlení.¹³⁵

Pokud by hledala oběť jinou bezplatnou pomoc, doporučila bych využití intervenčního centra. Intervenční centrum je specializovanou sociální službou pro oběti domácího násilí. Mezi služby, které poskytují, patří pomoc při uplatňování práv, sociální terapeutická činnost, poskytnutí ubytování a stravy.¹³⁶

Na webových stránkách veřejného ochránce práv, lze najít popis toho, jak funguje celý systém pomoci. Tento systém funguje na principu provázané spolupráce mezi jednotlivými pomáhajícími institucemi. „Dojde-li v obydlí k policejnímu vykázaní násilné osoby, má policista povinnost do 24 hodin informovat příslušné intervenční centrum. Pracovník intervenčního centra následně nabídne ohrožené osobě nejpozději do 48 hodin další pomoc.

¹³³ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Neziskové organizace poskytující pomoc obětem domácího násilí* [online]. Mvcr.cz Dostupné na < <http://www.mvcr.cz/clanek/dokumenty-nasili-neziskove-organizace-poskytujici-pomoc-obetem-domaciho-nasili.aspx> >

¹³⁴ KANCELÁŘ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV. *Domácí násilí* [online]. Ochrance.cz, červenec 2016. Dostupné na < <http://www.ochrance.cz/stiznosti-na-urady/chcete-si-stezovat/zivotni-situace-problemy-a-jejich-reseni/domaci-nasili/> >

¹³⁵ Tamtéž

¹³⁶ Tamtéž

Dále je informován příslušný soud a v případě, kdy ve společném obydlí žije nezletilé dítě, je informován příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí.¹³⁷

Mezi neziskové organizace, které se snaží pomoci obětem domácího násilí, patří například, Bílý kruh bezpečí¹³⁸, ROSA-centrum pro týrané a osamělé ženy¹³⁹, ProFem¹⁴⁰, Centrum nové naděje¹⁴¹ a ADRA¹⁴².

Oběti domácího násilí mohou využít i pomoci veřejného ochránce práv. Veřejný ochránce prošetřuje jednání jak Policie ČR, tak správních orgánů. U Policie ČR se může osoba obrátit na veřejného ochránce práv tehdy, nesouhlasí-li s postupem policie, nebo pokud se někdo dlouhodobě neúspěšně domáhá vykázaní. Taktéž může ochránce práv prošetřit postup orgánu sociálně-právní ochrany dětí a samozřejmě postupy správních orgánů příslušných k projednávání přestupků. Platí však, že pokud je napadáno správní rozhodnutí je potřeba vyčerpat všechny opravné prostředky před zkontaktováním veřejného ochránce.¹⁴³

¹³⁷ KANCELÁŘ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV. *Domácí násilí* [online]. Ochránce.cz, červenec 2016. Dostupné na < <http://www.ochrance.cz/stiznosti-na-urady/chcete-si-stezovat/zivotni-situace-problemy-a-jejich-reseni/domaci-nasili/> >

¹³⁸ <https://www.bkb.cz/>

¹³⁹ <http://rosa-os.cz/>

¹⁴⁰ <http://www.profem.cz/>

¹⁴¹ <http://www.cnnfm.cz/>

¹⁴² <https://www.adra.cz/>

¹⁴³ KANCELÁŘ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV. *Domácí násilí* [online]. Ochránce.cz, červenec 2016. Dostupné na < <http://www.ochrance.cz/stiznosti-na-urady/chcete-si-stezovat/zivotni-situace-problemy-a-jejich-reseni/domaci-nasili/> >

Závěr

Samotný název mé Bakalářské práce „Domácí násilí v přestupkovém řízení“ vypovídá o tom, že to nebude zrovna pozitivní čtení, protože jak již bylo zmiňováno mnohokrát, domácí násilí je úmyslné jednání, ke kterému bohužel dochází mezi osobami blízkými.

Práce má spíše teoretický charakter, i když jsem se jí snažila obohatit o poznatky, které jsem získala na odborné praxi na přestupkovém oddělení Magistrátu města Opavy. Na praxi mi bylo umožněno seznámit se s konkrétními případy, kdy některé z nich uvádím i v jednotlivých kapitolách. Taktéž jsem využila podklady, které mi byly poskytnuty, jako jsou například statistické údaje Moravskoslezského kraje o jednotlivých přestupcích se znaky domácího násilí, vzor úředního záznamu a otázky SARA DN na základě, kterých Policie ČR může rozhodnout o vykazání násilné osoby.

Hlavním cílem práce bylo porozumění správně-právní ochraně, kterou mohou oběti domácího násilí ve svůj prospěch využít. Musím konstatovat, že mě vskutku zarazí, že pokud dojde k domácímu násilí a tento skutek je posuzován jako přešupek, tak pachateli hrozí trest maximálně ve formě peněžité pokuty. To je dle mého názoru velmi nedostačující a pachatele to řádně neodradí od opětovného domácího násilí.

V kapitole zaměřené na postup policejních orgánů poukazuji na možnost využití i této formy ochrany před domácím násilím. Dle mého názoru je policie významným orgánem, který může obětem domácího násilí pomoci například využitím institutu vykazání. Taktéž policie tyto přešupky oznamuje správním orgánům a provádí šetření, které může následně nápomoci správnímu orgánu při rozhodování.

Zaměřuji se rovněž na přešupkové řízení, kdy hned na začátku této kapitoly poukazuji na to, že tyto přešupky jsou projednávány pouze na návrh postižené osoby. Avšak tuto zásadu oficiality nabourá účinnost zákona o odpovědnosti za přešupky a řízení o nich, kdy bude řízení vždy zahájeno z moci úřední, ale bude však požadován souhlas postižené osoby k projednání přešupku. V neposlední řadě v této kapitole poukazuji na nepříjemnost náhrady řízení, která dle mého názoru je jedním z hlavních důvodů, proč oběť nechce nechat přešupek projednat.

V poslední kapitole přibližuji možnosti ochrany formou neziskových organizací, které může oběť bezplatně využít a možnost využití pomoci veřejného ochránce práv.

Zdroje

Odborná literatura:

Monografie:

- 1) BOHDALO, David a kol. *Správní trestání z hlediska praxe a judikatury*. Praha: C. H. Beck, 2013. 206 s.
- 2) ČERNÝ, Zdeněk a kol. *Přestupkové právo. Komentář k zákonu o přestupcích včetně textu souvisejících předpisů*. Praha: Linde Praha, 2009. 431 s.
- 3) ČERNÝ, Jan a kol. *Přestupkové řízení. Praktická příručka*. 11. vydání. Praha: Linde Praha, a. s., 2009. 742 s.
- 4) HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo. Obecná část*. 8. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 792 s.
- 5) HORZINKOVÁ, Eva, KUČEROVÁ, Helena. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. 3. vydání. Praha: Leges, 2016. 571 s.
- 6) JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o přestupcích a přestupkovém řízení. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2011. 555 s.
- 7) MATES, Pavel a kol. *Základy správního práva trestního*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 204 s.
- 8) PRAŠKOVÁ, Helena. *Základy odpovědnosti za správní delikty*. Praha: C. H. Beck, 2013. 446 s.
- 9) ŠKODA, Jindřich a kol. *Zákon o policii s komentářem*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 397 s.

Internetové zdroje:

- 1) EXPERTNÍ ALIANCE PROTI DOMÁCÍMU NÁSILÍ. *Domácí násilí* [online]. Domácínásilí.cz. Dostupné na < <http://www.domacinasil.cz/domaci-nasili/> >
- 2) CHALUPOVÁ, Tereza. *Nový přestupkový zákon* [online]. Právní prostor, 25. Října 2016. Dostupné na < <http://www.pravniprostor.cz/clanky/spravni-pravo/novy-prestupkovy-zakon> >.
- 3) KANCELÁŘ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV. *Domácí násilí* [online]. Ochránce.cz, červenec 2016. Dostupné na < <http://www.ochrance.cz/stiznosti-na-urady/chcete-si-stezovat/zivotni-situace-problemy-a-jejich-reseni/domaci-nasili/> >
- 4) KOLMAN, Petr. *K novému zákonu o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a omezení principu ústnosti* [online]. Bulletin-advokacie.cz, 30. září 2016. Dostupné na

<http://www.bulletin-advokacie.cz/k-novemu-zakonu-o-odpovednosti-za-prestupky-a-řízení-o-nich-a-omezení-principu-ustnosti?browser=mobi> >

- 5) MINISTRESTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Stručná informace o zákonu č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich* [online]. Mvcr.cz Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/clanek/zakon-o-odpovednosti-za-prestupky-a-řízení-o-nich-ucinny-od-1-7-2017.aspx> >
- 6) MLSNA, Petr. *Reforma přestupkového práva- základní východiska, cíle a očekávání* [online]. Právní prostor, 3. červen 2016. Dostupné na <<http://www.pravniprostor.cz/clanky/spravni-pravo/reforma-prestupkoveho-prava-zakladni-vychodiska-cile-a-ocekavani>>

Odborné články:

- 1) POTMĚŠIL, Jan. Domácí násilí v přestupkovém řízení-1. Část. *Správní právo*, 2008, roč. 41, č. 2, s. 78-106.
- 2) STRAKOŠ, Jan. Zákon o přestupcích po novele-vybrané problémy (I.). *Správní právo*, 2016, roč. 49 č. 1, s. 1-12.
- 3) STRAKOŠ, Jan. Nový kabát českého správního práva trestního (část I). *Veřejná správa*, 2016, roč. 14, č. 20, s. 10-11.
- 4) STRAKOŠ, Jan. Nový kabát českého správního práva trestního (část II). *Veřejná správa*, 2016, roč. 14, č. 21, s. 10-12.

Judikatura:

- 1) Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, ze dne 20. ledna 2009, sp. zn. 52 Ca 53/2008
- 2) Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. července 2010, sp. zn. 7As 12/2010
- 3) Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. červenec 2010, sp. zn. 9 As 17/2010
- 4) Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 26. března 2012, sp. zn. 17 A 52/2010
- 5) Rozsudek Nejvyššího senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 14. ledna 2014, sp. zn. 5 As 126/2011
- 6) Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. února 2015, sp. zn. 7 AS 200/2014

Právní předpisy:

- 1) zákon č. 200/1990 Sb., Zákon o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů
- 2) zákon č. 128/2000 Sb., Zákon o obcích, ve znění pozdějších předpisů
- 3) zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád, ve znění pozdějších předpisů

- 4) zákon č. 273/2008 Sb., Zákon o Polici ČR, ve znění pozdějších předpisů
- 5) zákon č. 292/2013 Sb., Zákon o zvláštních řízeních, ve znění pozdějších předpisů
- 6) zákon č. 89/2014 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- 7) zákon Vyhláška č. 254/2015 Sb., O stanovení výše paušální náhrad, ve znění zákona č. 139/2015 Sb.
- 8) zákon č. 250/ 2016 Sb., Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich
- 9) zákon č. 251/2016 Sb., Zákon o některých přestupcích

Přílohy

Příloha č. 1.

Statistické údaje správních orgánů (naskenované) k řízení o přestupcích za roky 2016, 2015, 2014, 2013

Formulář + legenda

Statistické údaje správních orgánů k řízení o přestupcích za období 1. 1. 2016 - 31. 12. 2016.

- předmětem evidence jsou **pouze** přestupky podle § 49 odst. 1 a 2 zákona č. 200/1990 Sb. o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, které byly spáchány mezi **osobami blízkými¹, osobami žijícími ve společném obydlí nebo osobami, které byly v minulosti osobami blízkými (např. druh/družka², manžel/manželka)**

- údaje jsou určeny pro zpracování analýzy v oblasti jednání, které vykazují některé znaky jevu domácího násilí, a možných opatření k jeho eliminaci³.

Název správního orgánu:	Krajský úřad	
Období, za které jsou statistické údaje vyplňovány:	1.1.2016 – 31.12.2016	
Celkový počet vyřizovaných přestupků (bod 1)	91	
Počet přestupků oznámených osobami postiženými přestupkem (bod 2)	0	
Počet přestupků oznámených třetí osobou (bod 3)	0	
Počet přestupků oznámených orgánem policie (bod 4)	91	
Počet přestupků oznámených jiným orgánem (bod 5)	0	
Počet přestupků postoupených orgánu činnému v tr. řízení (bod 6)	0	
Celkový počet zahájených řízení (bod 7)	1	
a z toho Počet zastavených řízení (bod 7a)	1	
Počet odsuzujících rozhodnutí - pravomocných (bod 7b)	0	
Počet přestupků § 49 odst. 1 a 2 (bod 8)	79	
Počet přestupků s verbálním napadením (bod 9)	43	
Počet přestupků s fyzickým napadením (bod 10)	36	
Počet přestupků mezi manželi (bod 11)	21	1
Počet přestupků mezi bývalými manželi (bod 12)	2	0
Počet přestupků mezi druhem a družkou (bod 13)	62	0
Počet přestupků mezi bývalým druhem a družkou (bod 14)	6	0
Počet přestupků jiné osoby blízké (bod 15)	0	0
Počet přestupků charakteru pronásledování (bod 16)	0	
Počet přestupků žena – osoba postižená přestupkem (bod 17)	90	
Počet přestupků muž – osoba postižená přestupkem (bod 18)	1	
Počet přestupků rodič, prarodič - osoba postižená přestupkem (bod 19)	0	
Počet přestupků dítě, osoba zbavená způsobilosti - osoba postižená přestupkem (bod 20)	1	

¹ Viz § 68 odst. 4 zákona č. 200/1990 Sb.

² Pro účely statistiky se druhem/družkou myslí také osoby, které spolu tzv. "pouze chodí", aniž by žily ve společné domácnosti.

³ Materiál, který je zpracováván na základě usnesení vlády č. 126 ze dne 23. února 2015 „Souhrnná zpráva o plnění Akčního plánu prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2015 až 2018“.

Počet přestupků dítě v rodině (bod 21)	20	0
Počet přestupků spáchaných ženou (bod 22)	3	
Počet přestupků spáchaných mužem (bod 23)	88	
Informování obětí - počet (bod 24)		

Novelou zákona o přestupcích došlo k přečíslování odstavců v § 49 u jednání, uvádějte tedy přestupky nejen § 49 odst. 1 písm. c), ale i od 1.10.2016 přestupky evidované jako § 49 odst. 2 - týká se bodu 1 a bodu 8.

1. Celkový počet vyřizovaných přestupků proti občanskému soužití s právní kvalifikací podle ust. § 49 odst. 1 a 2 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů spáchaných mezi osobami blízkými, osobami, které žijí ve společném obydlí nebo osobami, které byly v minulosti osobami blízkými (dále jen „přestupky“).
2. Počet přestupků oznámených osobami postiženými přestupkem, tj. oběťmi přestupku.
3. Počet přestupků oznámených třetí osobou (i právnickou) odlišnou od pachatele přímo správnímu orgánu.
4. Počet přestupků oznámených podle ust. § 58 odst. 1, 2 zákona č. 200/1990 Sb. orgánem policie.
5. Počet přestupků oznámených (postoupených, odevzdaných) jiným orgánem státní moci/veřejné správy (např. soud, státní zastupitelství atd.).
6. Počet přestupků postoupených podle ust. § 71 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb. orgánu činnému v trestním řízení.
7. Počet přestupků, u kterých bylo zahájeno řízení o přestupku⁴ a z toho
 - a. Počet zastavených řízení podle ust. § 76 odst. 1 písm. a), b, c), f), j), k) zákona č. 200/1990 Sb.
 - b. Počet řízení ukončených⁵ pravomocným rozhodnutím, jímž byl obviněný uznán vinným.
8. Počet přestupků s právní kvalifikací podle ust. § 49 odst. 1 a 2 zákona č. 200/1990 Sb., a z toho
9. Počet přestupků s **pouze** verbálním napadením (výhrůžky, psychické násilí aj.).
10. Počet přestupků s fyzickým napadením.
11. Počet přestupků spáchaných mezi manželi v podobě -/- (počet oznámených/počet ukončených pravomocným rozhodnutím o vině pachatele⁶).
12. Počet přestupků spáchaných mezi bývalými manželi v podobě -/- (počet oznámených/počet ukončených pravomocným rozhodnutím o vině pachatele).
13. Počet přestupků spáchaných mezi druhem a družkou v podobě -/- (počet oznámených/počet ukončených pravomocným rozhodnutím o vině pachatele).
14. Počet přestupků spáchaných mezi bývalým druhem a družkou v podobě -/- (počet oznámených/počet ukončených pravomocným rozhodnutím o vině pachatele).
15. Počet přestupků spáchaných mezi jinými osobami blízkými v podobě -/- (počet oznámených/počet ukončených pravomocným rozhodnutím o vině pachatele).
16. Počet přestupků charakteru „stalkingu“ (přestupek, který svým charakterem koresponduje s trestným činem Nebezpečné pronásledování dle § 354 TZ)
17. Počet přestupků, kde je žena osobou postiženou přestupkem.
18. Počet přestupků, kde je muž osobou postiženou přestupkem.

⁴ Jedná se o počet přestupků, u nichž bylo v sledovaném období zahájeno řízení o přestupku.

⁵ Jedná se o počet řízení ukončených v sledovaném období, bez ohledu na datum zahájení řízení.

⁶ Jedná se o počet přestupků ukončených ve sledovaném období.

Formulář + legenda

**Statistické údaje správních orgánů k řízení o přestupcích
za období 1. 1. 2015 - 31. 12. 2015.**

- předmětem evidence jsou **pouze** přestupky podle § 49 odst. 1 písm. a) a c) zákona č. 200/1990 Sb. o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, které byly spáchány mezi **osobami blízkými¹, osobami žijícími ve společném obydlí nebo osobami, které byly v minulosti osobami blízkými (např. druh/družka², manžel/manželka)**
- údaje jsou určeny pro zpracování analýzy v oblasti jednání, které vykazují některé znaky jevu domácího násilí, a možných opatření k jeho eliminaci³.

Název správního orgánu:	Krajský úřad	
Období, za které jsou statistické údaje vyplňovány:	1.1.2015 – 31.12.2015	
Celkový počet vyřizovaných přestupků (bod 1)	83	
Počet přestupků oznámených osobami postiženými přestupkem (bod 2)	0	
Počet přestupků oznámených třetí osobou (bod 3)	0	
Počet přestupků oznámených orgánem policie (bod 4)	83	
Počet přestupků oznámených jiným orgánem (bod 5)	0	
Počet přestupků postoupených orgánu činnému v tr. řízení (bod 6)	0	
Celkový počet zahájených řízení (bod 7)	1	
a z toho Počet zastavených řízení (bod 7a)	1	
Počet odsuzujících rozhodnutí - pravomocných (bod 7b)	0	
Počet přestupků § 49/1 písm. c) (bod 8)	57	
Počet přestupků s verbálním napadením (bod 9)	16	
Počet přestupků s fyzickým napadením (bod 10)	41	
Počet přestupků mezi manželi (bod 11)	19	0
Počet přestupků mezi bývalými manželi (bod 12)	1	0
Počet přestupků mezi druhem a družkou (bod 13)	60	0
Počet přestupků mezi bývalým druhem a družkou (14)	3	0
Počet přestupků jiné osoby blízké (bod 15)	0	0
Počet přestupků charakteru pronásledování (bod 16)	0	
Počet přestupků žena – osoba postižená přestupkem (bod 17)	79	
Počet přestupků muž - osoba postižená přestupkem (bod 18)	4	
Počet přestupků rodič, prarodič - osoba postižená přestupkem (bod 19)	0	
Počet přestupků dítě, osoba zbavená způsobilosti - osoba postižená přestupkem (bod 20)	2	

¹ Viz § 68 odst. 4 zákona č. 200/1990 Sb.

² Pro účely statistiky se druhem/družkou myslí také osoby, které spolu tzv. "pouze chodí", aniž by žily ve společné domácnosti.

³ Materiál, který je zpracováván na základě usnesení vlády č. 126 ze dne 23. února 2015 „Souhrnná zpráva o plnění Akčního plánu prevence domácího a genderové podmíněného násilí na léta 2015 až 2018“.

Počet přestupků dítě v rodině (bod 21)	19	0
Počet přestupků spáchaných ženou (bod 22)	8	
Počet přestupků spáchaných mužem (bod 23)	75	
Informování obětí - počet (bod 24)	0	

1. Celkový počet vyřizovaných přestupků proti občanskému soužití s právní kvalifikací podle ust. § 49 odst. 1 písm. a) a c) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů spáchaných mezi osobami blízkými, osobami, které žijí ve společném obydlí nebo osobami, které byly v minulosti osobami blízkými (dále jen „přestupky“).
2. Počet přestupků oznámených osobami postiženými přestupkem, tj. oběťmi přestupku.
3. Počet přestupků oznámených třetí osobou (i právnickou) odlišnou od pachatele přímo správnímu orgánu.
4. Počet přestupků oznámených podle ust. § 58 odst. 1, 2 zákona č. 200/1990 Sb. orgánem policie.
5. Počet přestupků oznámených (postoupených, odevzdaných) jiným orgánem státní moci/veřejné správy (např. soud, státní zastupitelství atd.).
6. Počet přestupků postoupených podle ust. § 71 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb. orgánu činnému v trestním řízení.
7. Počet přestupků, u kterých bylo zahájeno řízení o přestupku⁴ a z toho
 - a. Počet zastavených řízení podle ust. § 76 odst. 1 písm. a), b, c), f), j), k) zákona č. 200/1990 Sb.
 - b. Počet řízení ukončených⁵ pravomocným rozhodnutím, jímž byl obviněný uznán vinným.
8. Počet přestupků s právní kvalifikací podle ust. § 49 odst. 1 písm. c) zákona č. 200/1990 Sb., a z toho
9. Počet přestupků s **pouze** verbálním napadením (výhrůžky, psychické násilí aj.).
10. Počet přestupků s fyzickým napadením.
11. Počet přestupků spáchaných mezi manželi v podobě -/- (počet oznámených/počet ukončených pravomocným rozhodnutím o vině pachatele⁶).
12. Počet přestupků spáchaných mezi bývalými manželi v podobě -/- (počet oznámených/počet ukončených pravomocným rozhodnutím o vině pachatele).
13. Počet přestupků spáchaných mezi druhem a družkou v podobě -/- (počet oznámených/počet ukončených pravomocným rozhodnutím o vině pachatele).
14. Počet přestupků spáchaných mezi bývalým druhem a družkou v podobě -/- (počet oznámených/počet ukončených pravomocným rozhodnutím o vině pachatele).
15. Počet přestupků spáchaných mezi jinými osobami blízkými v podobě -/- (počet oznámených/počet ukončených pravomocným rozhodnutím o vině pachatele).
16. Počet přestupků charakteru „stalkingu“ (přestupek, který svým charakterem koresponduje s trestným činem Nebezpečné pronásledování dle § 354 TZ)
17. Počet přestupků, kde je žena osobou postiženou přestupkem.
18. Počet přestupků, kde je muž osobou postiženou přestupkem.
19. Počet přestupků, kde je rodič nebo prarodič osobou postiženou přestupkem.

⁴ Jedná se o počet přestupků, u nichž bylo v sledovaném období zahájeno řízení o přestupku.

⁵ Jedná se o počet řízení ukončených v sledovaném období, bez ohledu na datum zahájení řízení.

⁶ Jedná se o počet přestupků ukončených ve sledovaném období.

Formulář + legenda

2014

**Statistické údaje správních orgánů k řízení o přestupcích
za období 1. 1. 2013 - 31. 12. 2013.**

- předmětem evidence jsou pouze přestupky podle § 49 odst. 1 písm. a) a c) zákona č. 200/1990 Sb. o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, které byly spáchány mezi **osobami blízkými¹, osobami žijícími ve společném obydlí nebo osobami, které byly v minulosti osobami blízkými (např. druh/družka², manžel/manželka)**

- údaje jsou určeny pro zpracování analýzy v oblasti jednání, které vykazuje některé znaky jevu domácího násilí, a možných opatření k jeho eliminaci³.

Název správního orgánu:	Opava	
Období, za které jsou statistické údaje vyplňovány:	1.1.2014 – 31.12.2014	
Celkový počet vyřizovaných přestupků (bod 1)	74	
Počet přestupků oznámených osobami postiženými přestupkem (bod 2)	0	
Počet přestupků oznámených třetí osobou (bod 3)	0	
Počet přestupků oznámených orgánem policie (bod 4)	74	
Počet přestupků oznámených jiným orgánem (bod 5)	0	
Počet přestupků postoupených orgánu činnému v tr. řízení (bod 6)	0	
Celkový počet zahájených řízení (bod 7)	1	
a z toho Počet zastavených řízení (bod 7a)	1	
Počet odsuzujících rozhodnutí - pravomocných (bod 7b)	0	
Počet přestupků § 39/ písm. c) (bod 8)	69	
Počet přestupků s verbálním napadením (bod 9)	20	
Počet přestupků s fyzickým napadením (bod 10)	49	
Počet přestupků mezi manželi (bod 11)	28	0
Počet přestupků mezi bývalými manželi (bod 12)	0	0
Počet přestupků mezi druhem a družkou (bod 13)	44	0
Počet přestupků mezi bývalým druhem a družkou (14)	0	0
Počet přestupků jiné osoby blízké (bod 15)	2	0
Počet přestupků charakteru pronásledování (bod 16)	0	
Počet přestupků žena – osoba postižená přestupkem (bod 17)	71	
Počet přestupků muž - osoba postižená přestupkem (bod 18)	3	
Počet přestupků rodič, prarodič - osoba postižená přestupkem (bod 19)	0	

¹ Viz § 68 odst. 4 zákona č. 200/1990 Sb.

² Pro účely statistiky se druhem/družkou myslí také osoby, které spolu tzv. "pouze chodí", aniž by žily ve společné domácnosti.

³ Materiál, který je každoročně Ministerstvem vnitra zpracováván na základě usnesení vlády č.262 ze dne 13. dubna 2011 „Souhrnná zpráva o plnění Národního akčního plánu prevence domácího násilí na léta 2011 až 2014“.

Počet přestupků dítě, osoba zbavená způsobilosti - osoba postižená přestupkem (bod 20)	0
Počet přestupků dítě v rodině (bod 21)	1 0
Počet přestupků spáchaných ženou (bod 22)	3
Počet přestupků spáchaných mužem (bod 23)	71
Informování obětí - počet (bod 24)	0

1. Celkový počet vyřizovaných přestupků proti občanskému soužití s právní kvalifikací podle ust. § 49 odst. 1 písm. a) a c) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů spáchaných mezi osobami blízkými, osobami, které žijí ve společném obydlí nebo osobami, které byly v minulosti osobami blízkými (dále jen „přestupky“).
2. Počet přestupků oznámených osobami postiženými přestupkem, tj. oběťmi přestupku.
3. Počet přestupků oznámených třetí osobou (i právnickou) odlišnou od pachatele přímo správnímu orgánu.
4. Počet přestupků oznámených podle ust. § 58 odst. 1, 2 zákona č. 200/1990 Sb. orgánem policie.
5. Počet přestupků oznámených (postoupených, odevzdaných) jiným orgánem státní moci/veřejné správy (např. soud, státní zastupitelství atd.).
6. Počet přestupků postoupených podle ust. § 71 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb. orgánu činnému v trestním řízení.
7. Počet přestupků, u kterých bylo zahájeno řízení o přestupku⁴ a z toho
 - a. Počet zastavených řízení podle ust. § 76 odst. 1 písm. a), b, c), f), j), k) zákona č. 200/1990 Sb.
 - b. Počet řízení ukončených⁵ pravomocným rozhodnutím, jímž byl obviněný uznán vinným.
8. Počet přestupků s právní kvalifikací podle ust. § 49 odst. 1 písm. c) zákona č. 200/1990 Sb., a z toho
9. Počet přestupků s **pouze** verbálním napadením (výhrůžky, psychické násilí aj.).
10. Počet přestupků s fyzickým napadením.
11. Počet přestupků spáchaných mezi manželi v podobě -/- (počet oznámených/počet ukončených pravomocným rozhodnutím o vině pachatele⁶).
12. Počet přestupků spáchaných mezi bývalými manželi v podobě -/- (počet oznámených/počet ukončených pravomocným rozhodnutím o vině pachatele).
13. Počet přestupků spáchaných mezi druhem a družkou v podobě -/- (počet oznámených/počet ukončených pravomocným rozhodnutím o vině pachatele).
14. Počet přestupků spáchaných mezi bývalým druhem a družkou v podobě -/- (počet oznámených/počet ukončených pravomocným rozhodnutím o vině pachatele).
15. Počet přestupků spáchaných mezi jinými osobami blízkými v podobě -/- (počet oznámených/počet ukončených pravomocným rozhodnutím o vině pachatele).
16. Počet přestupků charakteru „stalkingu“ (přestupek, který svým charakterem koresponduje s trestným činem Nebezpečné pronásledování dle § 354 TZ)
17. Počet přestupků, kde je žena osobou postiženou přestupkem.
18. Počet přestupků, kde je muž osobou postiženou přestupkem.
19. Počet přestupků, kde je rodič nebo prarodič osobou postiženou přestupkem.

⁴ Jedná se o počet přestupků, u nichž bylo v sledovaném období zahájeno řízení o přestupku.

⁵ Jedná se o počet řízení ukončených v sledovaném období, bez ohledu na datum zahájení řízení.

⁶ Jedná se o počet přestupků ukončených ve sledovaném období.

Formulář + legenda

**Statistické údaje správních orgánů k řízení o přestupcích
za období 1. 1. 2013 - 31. 12. 2013.**

- předmětem evidence jsou **pouze** přestupky podle § 49 odst. 1 písm. a) a c) zákona č. 200/1990 Sb. o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, které byly spáchány mezi **osobami blízkými¹, osobami žijícími ve společném obydlí nebo osobami, které byly v minulosti osobami blízkými (např. druh/družka², manžel/manželka)**
- údaje jsou určeny pro zpracování analýzy v oblasti jednání, které vykazuje některé znaky jevu domácího násilí, a možných opatření k jeho eliminaci³.

2013

Název správního orgánu:	Opava	
Období, za které jsou statistické údaje vyplňovány:	1.1.2013 – 31.12.2013	
Celkový počet vyřizovaných přestupků (bod 1)	73	
Počet přestupků oznámených osobami postiženými přestupkem (bod 2)	0	
Počet přestupků oznámených třetí osobou (bod 3)	0	
Počet přestupků oznámených orgánem policie (bod 4)	73	
Počet přestupků oznámených jiným orgánem (bod 5)	0	
Počet přestupků postoupených orgánu činnému v tr. řízení (bod 6)	0	
Celkový počet zahájených řízení (bod 7)	0	
a z toho Počet zastavených řízení (bod 7a)	0	
Počet odsuzujících rozhodnutí - pravomocných (bod 7b)	0	
Počet přestupků § 49/1 písm. c) (bod 8)	67	
Počet přestupků s verbálním napadením (bod 9)	15	
Počet přestupků s fyzickým napadením (bod 10)	21	
Počet přestupků mezi manželi (bod 11)	27	0
Počet přestupků mezi bývalými manželi (bod 12)	0	0
Počet přestupků mezi druhem a družkou (bod 13)	21	0
Počet přestupků mezi bývalým druhem a družkou (14)	0	0
Počet přestupků jiné osoby blízké (bod 15)	25	0
Počet přestupků charakteru pronásledování (bod 16)	0	
Počet přestupků žena – osoba postižená přestupkem (bod 17)	70	
Počet přestupků muž - osoba postižená přestupkem (bod 18)	14 3	
Počet přestupků rodič, prarodič - osoba postižená přestupkem (bod 19)	4	

¹ Viz § 68 odst. 4 zákona č. 200/1990 Sb.

² Pro účely statistiky se druhem/družkou myslí také osoby, které spolu tzv. "pouze chodí", aniž by žily ve společné domácnosti.

³ Materiál, který je každoročně Ministerstvem vnitra zpracováván na základě usnesení vlády č.262 ze dne 13. dubna 2011 „Souhrnná zpráva o plnění Národního akčního plánu prevence domácího násilí na léta 2011 až 2014“.

Počet přestupků dítě, osoba zbavená způsobilosti - osoba postižená přestupkem (bod 20)	0
Počet přestupků dítě v rodině (bod 21)	3 0
Počet přestupků spáchaných ženou (bod 22)	7
Počet přestupků spáchaných mužem (bod 23)	66
Informování obětí - počet (bod 24)	0

1. Celkový počet vyřizovaných přestupků proti občanskému soužití s právní kvalifikací podle ust. § 49 odst. 1 písm. a) a c) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů spáchaných mezi osobami blízkými, osobami, které žijí ve společném obydlí nebo osobami, které byly v minulosti osobami blízkými (dále jen „přestupky“).
2. Počet přestupků oznámených osobami postiženými přestupkem, tj. oběťmi přestupku.
3. Počet přestupků oznámených třetí osobou (i právnickou) odlišnou od pachatele přímo správnímu orgánu.
4. Počet přestupků oznámených podle ust. § 58 odst. 1, 2 zákona č. 200/1990 Sb. orgánem policie.
5. Počet přestupků oznámených (postoupených, odevzdaných) jiným orgánem státní moci/veřejné správy (např. soud, státní zastupitelství atd.).
6. Počet přestupků postoupených podle ust. § 71 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb. orgánu činnému v trestním řízení.
7. Počet přestupků, u kterých bylo zahájeno řízení o přestupku⁴ a z toho
 - a. Počet zastavených řízení podle ust. § 76 odst. 1 písm. a), b, c), f), j), k) zákona č. 200/1990 Sb.
 - b. Počet řízení ukončených⁵ pravomocným rozhodnutím, jímž byl obviněný uznán vinným.
8. Počet přestupků s právní kvalifikací podle ust. § 49 odst. 1 písm. c) zákona č. 200/1990 Sb., a z toho
9. Počet přestupků s **pouze** verbálním napadením (výhrůžky, psychické násilí aj.).
10. Počet přestupků s fyzickým napadením.
11. Počet přestupků spáchaných mezi manželi v podobě -/- (počet oznámených/počet ukončených pravomocným rozhodnutím o vině pachatele⁶).
12. Počet přestupků spáchaných mezi bývalými manželi v podobě -/- (počet oznámených/počet ukončených pravomocným rozhodnutím o vině pachatele).
13. Počet přestupků spáchaných mezi druhem a družkou v podobě -/- (počet oznámených/počet ukončených pravomocným rozhodnutím o vině pachatele).
14. Počet přestupků spáchaných mezi bývalým druhem a družkou v podobě -/- (počet oznámených/počet ukončených pravomocným rozhodnutím o vině pachatele).
15. Počet přestupků spáchaných mezi jinými osobami blízkými v podobě -/- (počet oznámených/počet ukončených pravomocným rozhodnutím o vině pachatele).
16. Počet přestupků charakteru „stalkingu“ (přestupek, který svým charakterem koresponduje s trestným činem Nebezpečné pronásledování dle § 354 TZ)
17. Počet přestupků, kde je žena osobou postiženou přestupkem.
18. Počet přestupků, kde je muž osobou postiženou přestupkem.
19. Počet přestupků, kde je rodič nebo prarodič osobou postiženou přestupkem.

⁴ Jedná se o počet přestupků, u nichž bylo v sledovaném období zahájeno řízení o přestupku.

⁵ Jedná se o počet řízení ukončených v sledovaném období, bez ohledu na datum zahájení řízení.

⁶ Jedná se o počet přestupků ukončených ve sledovaném období.

Příloha č. 2.

Úřední záznam

Úřední záznam o poučení osoby o návrhovém přestupku

Dne v hod. byla na OO PČR Ostrava 1 poučena osoba:

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Místo narození: okres:

Rozený(á):

Státní příslušnost:

Doklad:

Trvalý pobyt:

Telefon:

Současný pobyt:

Adresa pro účely doručování:

(dále jen „navrhovatel“)

podle § 68 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon“), ve věci podezření ze spáchání přestupku podle § 49 odst. 1 písm. b), § 49 odst. 2 písm. d), lze projednat jen na návrh navrhovatele.

Podezřelým(ou) ze spáchání tohoto přestupku je:

který je ve vztahu k oznamovateli: **osobou blízkou - druh**

neboť:

oznámila

Poučení:

- 1) Přestupky ublížení na cti
Přestupky ublížení na cti (§ 49 odst. 1 písm. a) zákona) se projednávají **vždy** jen **na návrh** postižené osoby, jejího zákonného zástupce nebo opatrovníka (dále jen „navrhovatel“).

2) Přestupky mezi osobami blízkými

a) **Osoba blízká** je příbuzný v řadě přímé, sourozenec a manžel nebo partner podle jiného zákona upravujícího registrované partnerství (dále jen „partner“); jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sobě navzájem blízké, pokud by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pociťovala jako újmu vlastní. Má se za to, že osobami blízkými jsou i osoby sešvagřené nebo osoby, které spolu trvale žijí (§ 22 zákona č. 89/2012, občanský zákoník).

b) Pokud fyzická osoba spáchá přestupek na **osobě blízké** tím, že jí ublíží na zdraví nebo úmyslně naruší občanské soužití vyhrožováním újmou na zdraví, drobným ublížením na zdraví, nepravdivým obviněním z přestupku, schválnostmi nebo jiným hrubým jednáním (§ 49 odst. 1 písm. b), § 49 odst. 2 zákona), může správní orgán tento přestupek projednat jen **na návrh navrhovatele**.

c) Pokud fyzická osoba spáchá přestupek na **osobě blízké** tím, že jí úmyslně způsobí škodu na cizím majetku krádeží, zpronevěrou, podvodem, nebo zničením či poškozením věci z takového majetku, nebo se o takové jednání pokusí; úmyslně neoprávněně užívá cizí majetek nebo si присvojí cizí věc nálezem nebo jinak bez přivolení oprávněné osoby; úmyslně ukrýje nebo na sebe nebo jiného převede věc, která byla získána přestupkem spáchaným jinou osobou, nebo to, co za takovou věc bylo opatřeno (§ 50 zákona), může správní orgán tento přestupek projednat jen **na návrh navrhovatele**.

d) Pokud fyzická osoba ublíží na zdraví **osobě blízké** tím, že způsobí dopravní nehodu (§ 125c odst. 1 písm. h) zákona č. 361/2000 Sb.), může správní orgán tento přestupek projednat jen **na návrh navrhovatele**.

e) Vyjde-li v řízení o přestupku podle § 49 odst. 1 písm. b) nebo § 49 odst. 2 nebo § 50 zákona zahájeném na návrh navrhovatele najevo, že skutek nebyl spáchán mezi osobami blízkými, pokračuje se v řízení z úřední povinnosti.

3) Podmínky podání návrhu

Návrh na projednání přestupku lze podat příslušnému správnímu orgánu nejpozději **do tří měsíců ode dne, kdy se navrhovatel dozvěděl o přestupku nebo o postoupení věci orgánem činným v trestním řízení**. V návrhu musí být uvedeno, kdo je postiženou osobou, koho navrhovatel označuje za pachatele a kde, kdy a jakým způsobem měl být přestupek spáchán (§ 68 odst. 3 zákona). Správní orgán věc **odloží**, jestliže nebyl podán návrh na zahájení řízení o přestupku, jde-li o přestupek, který může být projednán jen na návrh (§ 66 odst. 3 písm. f zákona).

4) Náhrada nákladů řízení

Podle § 79 odst. 1 zákona je **navrhovatel povinen nahradit státu náklady spojené s projednáváním přestupku** v případech, kdy došlo k zastavení přestupkového řízení podle § 76 odst. 1 písm. a), b), c) nebo j) zákona. Správní orgán podle § 76 odst. 1 zákona řízení o přestupku zastaví, jestliže se v něm zjistí, že

a) skutek, o němž se vede řízení, se nestal nebo není přestupkem,

b) skutek nespáchal obviněný z přestupku,

c) spáchání skutku, o němž se vede řízení, nebylo obviněnému z přestupku prokázáno,

j) navrhovatel vzal svůj návrh na zahájení řízení zpět nebo se, ač řádně a včas předvolán, k ústnímu jednání bez náležité omluvy nebo bez důležitého důvodu nedostavil,

k) v řízení o návrhu podle § 68 odst. 1 byl návrh podán opožděně.

Náklady řízení se hradí **paušální částkou**, kterou stanoví Ministerstvo vnitra České republiky v dohodě s Ministerstvem financí České republiky zvláštním právním předpisem. (V současnosti činí podle vyhlášky ministerstva vnitra č. 231/1996 Sb. paušální částka nákladů správního řízení **1 000,- Kč**. Paušální částka se může zvýšit v závislosti na druhu a počtu přibrávaných znalců. Maximální výše nákladů může činit **10 000,- Kč**). Náhradu nákladů ukládá **správní orgán**.

Z důvodů zvláštního zřetele hodných může správní orgán od uložení povinnosti nahradit náklady řízení (§ 79 odst. 1 zákona) zcela nebo zčásti upustit (§ 79 odst. 3 zákona).

Pokud chcete, aby přešupek byl projednán, podejte návrh podle uvedeného poučení správniúmu orgánu: OÚ

Úřední záznam a osobu poučil:

Poučená osoba (navrhovatel):

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY
Krajské ředitelství policie Moravskoslezského kraje
obvodní oddělení
Vaškovo náměstí 9 -10, 746 01 OPAVA

Č. j. KRPT- [REDAKOVANÉ]

OPAVA

Počet listů: 2

Otázky SARA DN:

U všech položek následujících v této části v případě odpovědi ANO upřesnit.

Oddíl 1: Násilí ve vztahu k blízké osobě

Dopouští se násilná osoba závažného fyzického nebo sexuálního násilí: ANO

(např. fyzické útoky a sexuální násilí, pokusy o ně, použití zbraní)

fyzického napadání, bije mne, škrtí, ždouchá do mne

Vyhrožuje závažným násilím, sděluje své násilné úmysly: ANO

(např. vyjadřuje vražedné nebo agresivní myšlenky, plány, ničí oblíbené věci ohrožené osoby)

vyhrožuje mi, je ke mě sprostý,

Dochází ke stupňování fyz. nebo sex. násilí nebo výhrůžek a úmyslů ze strany násilné

osoby: ANO

(např. zvyšuje se krutost, četnost nebo různorodost násilných činů, výhrůžek nebo úmyslů)

násilí se stupňuje

Porušuje násilná osoba příkazy soudu a jiná nařízení: ANO

(např. podmínky kauce, zkušební doby, podmíněčného propuštění, trestu zákazu pobytu, společenské záruky,

probace apod.)

nedodržoval nařízení OSPOD o režimu dětí

Má násilná osoba názory a postoje, které schvalují násilí: NE

(např. vyznává a omlouvá zneužívání moci a různé formy násilí, tpi chorobnou žárlivostí, má potřebu ovládat blízké osoby, zlehčuje nebo popírá domácí násilí)

Oddíl 2: Obecné sklony násilné osoby k násilí

Dopouští se násilná osoba obecné kriminality: NE

(jedná násilná osoba antisociálně na veřejnosti (tj. mimo domácí násilí), existují informace o takovém chování, je držitelem zbraně)

Jsou informace o problémech v předchozích vztazích: NE

(měla násilná osoba problém vytvořit a udržet dlouhodobý důvěrný vztah (opakovaně opouštění partnera, násilí ve vztahu)

Má násilná osoba pracovní nebo finanční problémy: NEJISTĚNO

(např. je dlouhodobě bez zaměstnání, často mění zaměstnání, má výrazné finanční obtíže)

Má násilná osoba problémy s toxikomanii a jinými závislostmi: NE

(např. problémy spojené s užíváním nelegálních drog, alkoholu nebo předepsaných léků, s hráčskou závislostí např. na automatech)

2. strana
otázek SARA DN

Má násilná osoba problémy v oblasti duševního zdraví: **ANO**
(např. evidentní známky narušení kontaktu s realitou, extrémní chování vybočující mimo normu)
domnívám se, že ano, není to však lékařsky podloženo, odmítá se podrobit psychologickému vyšetření

Oddíl 3 : Zranitelnost ohrožené osoby

Chová se ohrožená osoba rozporuplně ve vztahu k násilné osobě: **NE**
(přestože se chce od násilné osoby odpoutat, udržuje s ní pravidelné nebo nepravidelné kontakty, popírá a omlouvá akce násilníka, svaluje vinu na sebe)

Má z násilné osoby extrémní strach: **NE**
(tzn. hladina strachu výrazně ovlivňuje její sebeobranné chování, strach ohroženou osobu traumatizuje a ochromuje její jednání)

Má ohrožená osoba problém se zajištěním svého bezpečí: **NE**
(riziko je velké, pokud ohrožená osoba nemá znalost o tom, kde a jak hledat pomoc, není schopna zajistit své bezpečí, nezná svá práva, má malé nebo žádné kontakty s přáteli a s původní rodinou)

Existují objektivní překážky, které brání zajištění bezpečí pro ohroženou osobu (nejenom v místě bydliště, ale i v zaměstnání): **NE**
(tato místa nezaručují bezpečí, chybí podpora od jiných osob, zdroje pomoci nejsou rychle a lehce dosažitelné, existuje problém s dopravní obslužností)

Má ohrožená osoba závažné osobní problémy: **NE**
(např. problémy se zaměstnáním, s financemi, problémy právního rázu, mentální problémy, problémy s užíváním návykových látek)

Byly splněny podmínky pro vykazání násilné osoby? **ANO**

Odůvodnění vykazání: násilná osoba se dopouší jak fyzického, tak psychického násilí na ohrožené osobě, toto se i stupňuje

Zpracoval:

(hodnotní označení, jméno, příjmení)

† Nehodící se škrtně.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá jednáním, které vykazuje znaky domácí násilí a je posuzované jako přešupek. Hned ze začátku jsou vymezeny základní pojmy, jako jsou přešupek, občanské soužití, domácí násilí a osoba blízká. V textu je charakterizována správně-právní ochrana před domácím násilím. Cílem práce je rozbor jednotlivých skutkových podstat přešupků podle § 49 zákona o přešupcích, které lze považovat za projev domácího násilí. Součástí práce je i shrnutí přešupkového řízení.

Práce také pojednává o změnách, které přinese od 1. 7. 2017 zákon č. 250/2016 Sb. Současně je práce zaměřena i na možnosti ochrany, které se může dostat obětem domácího násilí od Policie ČR či strážníků. V poslední řadě práce pojednává i o možnostech využití ochrany před domácím násilím ve formě neziskových organizací.

Klíčová slova

Domácího násilí- Násilí- Přešupek- Oběť- Přešupkové řízení- Policie- Neziskové organizace

Annotation

This Bachelor's thesis deals with actions, that exhibit elements of domestic violence and is regarded as an offence. In the beginning of the thesis, key terms such as offence, civic coexistence, domestic violence, and related person are explained. The work defines the protection from domestic violence based on administrative law. Goal of this thesis is an analysis of individual merits of offences according to paragraph § 49 of constitution about offences, which can be considered as an expression of domestic violence. Description of the offense proceedings is also part of this study.

The thesis then elaborates on changes in constitution 250/2016 which comes to effect on 1. 7. 2017. Moreover, this work is also focused on the possibilities of protection, which can be offered to victims of domestic violence by the state police or municipal police officers. Lastly, the thesis discusses the possibilities of protection from domestic violence, provided by non-profit organisations.

Key words

Domestic violence – Agression – Offence – Victims –Offense proceedings – Police - Nonprofit organization

